

หลักปรัชญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

คนต่างดาวก่อนที่จะเข้าไปยังดินแดนแห่งรัฐอื่นย่อมมีฐานะเป็นพลเมืองของรัฐที่ตนมีสัญชาติ เมื่อได้เข้าไปยังดินแดนแห่งรัฐใหม่แล้ว แม้ความเป็นพลเมืองที่มีมาแต่รัฐเดิมจะไต่สู่อุสสินไปในรัฐใหม่ แต่ความเป็นมนุษย์ชนหาไต่สู่อุสสินไปด้วยไม่ คนต่างดาวหากไม่ถูกกฎหมายเคลือบด้วยสัญชาติแห่งรัฐที่ตนสังกัดอยู่แล้ว ย่อมไม่แตกต่างไปจากพลเมืองแห่งรัฐที่ตนนั้นเข้าไปอยู่แต่ประการใด ความมีฐานะเป็นมนุษย์ตามธรรมชาติของคนต่างดาวย่อมมีศักดิ์ศรีที่มีความเสมอภาคทัดเทียมกับมนุษย์ทั้งปวงในอันที่จะทรงไว้ซึ่งสิทธิมูลฐาน หรือสิทธิมนุษยชนเป็นการรับรองความคิดนี้ เป็นความคิดของนักปราชญ์กลุ่มสิทธิมนุษยชนซึ่งให้การรับรองสิทธิของมนุษย์ชน บุคคลในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์โดยไม่ถือความแตกต่างในฐานะทางสังคมหรือกฎหมาย ด้วยการศึกษาไปเสียซึ่งสิ่งที่เคลือบอยู่แต่ภายนอกเหลือแต่เพียงแก่นแท้คือความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าเขาจะเป็นพลเมืองหรือคนต่างดาว เสรีชนหรือทาสก็ได้รับการรับรองสิทธิขั้นมูลฐานโดยเท่าเทียมกัน สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิตามธรรมชาติที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นสิทธิทางศีลธรรม (moral rights) ซึ่งมนุษย์ทุกรูปทุกนามจำเป็นต้องมีอยู่ ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดหรือเวลาใดก็ตาม เพียงเพราะข้อเท็จจริงที่ว่ามนุษย์นั้นเป็นสัตว์ประเสริฐ มีเหตุผลและมีศีลธรรมอันต่างจากสัตว์อื่น ๆ ทั้งปวง การวิกรวนสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์นั้นคือการละเมิดคอคความยุติธรรมอย่างร้ายแรง

๑. วิวัฒนาการทางปรัชญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ทฤษฎีสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนหนึ่งแห่งความคิดของนักปรัชญาเมธีที่มีความสนใจที่จะเสาะแสวงหาวิธีการดำเนินชีวิตที่ดีที่สุดแก่มวลมนุษย์ เพื่อให้วิถีชีวิตของมนุษย์ประสบสันติสุขตามอุดมคติ ความคิดนี้เป็นความคิดที่มีมาแต่สมัยโบราณมาจนถึงศตวรรษที่ ๑๗ โดยได้รับอิทธิพลจากทฤษฎี

กฎหมายธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาตินี้เป็นทฤษฎีสำคัญนักปราชญ์ได้ให้ความสนใจมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองพันปี^๒ ส่วนความคิดเกี่ยวกับสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ได้ก่อตั้งขึ้นเป็นทฤษฎีต่างหากจากทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติดังไรก็ดี การแสดงความคิดของนักปราชญ์กลุ่มกฎหมายธรรมชาตินี้จะมีการกล่าวขวัญถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่มนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อมความคิดของปราชญ์เมธีทางกฎหมายธรรมชาตินี้ในสมัยโบราณและสมัยปัจจุบันมีพื้นฐานแตกต่างกันในสาระสำคัญ กล่าวคือ ความคิดเกี่ยวกับหลักกฎหมายธรรมชาติดังแต่สมัยโบราณมาจนถึงศตวรรษที่ ๑๗ ส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาและศีลธรรม ส่วนความคิดที่เริ่มมีในศตวรรษที่ ๑๗ - ๑๘ ได้เปลี่ยนแนวทางไปจากเดิมด้วยการอาศัยรากฐานจากหลักแห่งเหตุผลเป็นความคิดที่มีพื้นฐานมาจากความจริง (realism) ตามหลักวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ในวิวัฒนาการแห่งหลักปรัชญาเกี่ยวกับทฤษฎีกฎหมายธรรมชาตินี้ จึงอาจแยกพิจารณาเป็นสองสมัยคือ สมัยโบราณ และสมัยปัจจุบัน ภายใต้หลักทฤษฎีสิทธิธรรมชาติและทฤษฎีสิทธิมูลฐานของมนุษย์ตามลำดับ

๑.๑ ทฤษฎีสิทธิธรรมชาติ ก่อนที่กฎหมายธรรมชาตินี้จะก่อตั้งขึ้นเป็นทฤษฎีในยุคปรัชญากรีก (Stoic Philosophy) ความคิดในเรื่องนี้ได้มีมาแล้วในสังคมโบราณของพวกยิว ซึ่งถือว่ากฎหมายที่สูงสุดคือกฎหมายของพระเจ้า กฎที่มนุษย์ตราขึ้นต่อไม่ขัดต่อศาสนา หลักนี้ได้รับการพัฒนาโดยนักปราชญ์ของกรีกคนสำคัญได้แก่เอริสโตเติล ได้ให้การสนับสนุนแก่ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติดังนี้ หลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ และนักปรัชญากรีก (Stoics) ได้ขยายหลักความยุติธรรมตามธรรมชาตินี้จากที่เคยจำกัดอยู่แต่เฉพาะพลเมืองแห่งนครรัฐให้คลุมถึงมนุษย์ทั้งหมด ในยุคโรมันซีเซโร (Cicero) ได้ให้ความสำคัญแก่สิทธิธรรมชาติของมนุษย์ว่ามีเหนือกว่า

^๒ Catholic Encyclopedia, Vol. 11 p.212.

กฎหมายแพ่ง เมื่ออิทธิพลทางศาสนาได้เพิ่มขึ้นในยุคกลาง มีนักปราชญ์ได้ให้ความสำคัญแก่กฎหมาย
แห่งพระเจ้าด้วยการให้การขยายความแก่กฎหมายธรรมชาติ ซึ่งให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของ
มนุษย์ว่าเป็นกฎหมายที่เกิดขึ้นจากพระเจ้า เพราะพระผู้เป็นเจ้าเป็นผู้สร้างธรรมชาติ
ความคิดปรัชญาทางศาสนานี้ได้รับพัฒนาอย่างสำคัญโดยเซนต์ โทมัส อะไควนัส (St. Thomas
Aquinas) นักทฤษฎีในศตวรรษที่ ๑๓

๑.๑.๑ ปรัชญากรีก แม้ว่าในทางปฏิบัติ สังคมของกรีกรัฐได้ใช้อำนาจเด็ด
ขาดในทางปกครอง มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างเสรีชนกับทาส และพลเมืองกับ
คนต่างดาว สิทธิและเสรีภาพได้รับความคุ้มครองแม้แต่สำหรับพลเมืองกรีกเองก็อยู่ในวงจำกัด
แต่ความคิดทางปรัชญามีลักษณะที่ก้าวเข้าไปไกลกว่าทางปฏิบัติมาก จนได้รับการยกย่องว่าเป็น
รากฐานแห่งหลักปรัชญาในยุคปัจจุบัน ความคิดในสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ก็มีรากฐานควบคู่ไปกับ
ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติที่เกิดขึ้นในยุคนี้ โดยนักปรัชญาได้ขยายความหลักอุดมคติของกรีกใน
ขอบเขตทางทฤษฎีแห่งความรู้ว่า "มนุษย์เป็นมาตรการทั้งปวงในตัวเอง" มีผลในทางปฏิบัติ
ด้วยการถือว่า "สิทธิเป็นพลัง เป็นอำนาจทางกายภาพที่อาจบังคับตามความเจตจำนงของบุคคล"^๕
โสคราตีส (Socrates) นักปรัชญาเมธีผู้เรืองนามของกรีกได้ยืนยันในสิทธิในการที่จะให้ความรู้
แก่ผู้อื่นด้วยคามความจริงที่ตนเห็นว่าถูกต้องและได้ยอมตายเพื่อความจริงนี้^๖

ในความคิดของนักปรัชญากรีก (Stoics) ถือว่า "เสียงแห่งพระผู้เป็นเจ้าเป็น
กฎหมายที่มีลักษณะนิรันดร ภายใต้กฎหมายพระผู้เป็นเจ้า มนุษย์ทั้งปวงเป็นอิสระต่อกัน ไม่มี

^๓ H. Lauter-pacht, International Law and Human Rights,
Reprint, (U.S.A. : Archon Books, 1968), p. 81.

^๔ "Man is the measure of all thing"

^๕ "Right is might, the physical power to enforce one's will."

^๖ H. Lauterpacht, op.cit., p.45.

ความแตกต่างระหว่างยูคิปโต^๓ และระหว่างพลเมืองกรีกกับอนารยชน" ความคิดนี้จะไม่สอดคล้องกับทางปฏิบัติ แต่เป็นหลักการที่แสดงถึงความสูงส่งแห่งอุดมการณ์ของพวกกรีก อันเป็นรากฐานของการพัฒนาความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติต่อมา

ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติได้รับการขยายความจากหลักอุดมคติทางปรัชญาที่ว่า "ชีวิตย่อมเป็นไปตามธรรมชาติ" (Life according to nature) นักปรัชญาคนสำคัญในยุคนั้นเช่นเพลโต (Plato) โสคราตีส (Socrates) และอะริสโตเติล (Aristotle) ได้แสดงความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายของรัฐและหลักแห่งศีลธรรมกับกฎหมายธรรมชาติ โดยเห็นว่ากฎหมายสูงสุดคือกฎหมายธรรมชาติ เมื่อได้มีการขัดแย้งระหว่างกฎหมายธรรมชาติกับกฎหมายของรัฐ กฎหมายธรรมชาตินิยมมีอำนาจเหนือกว่า ความคิดนี้ได้รับการพัฒนาอย่างมากโดยอะริสโตเติลซึ่งเป็นผู้วางระเบียบความยุติธรรมตามธรรมชาติ อะริสโตเติลได้แยกความยุติธรรมออกจากกฎหมาย และให้ความสำคัญแก่กฎหมายที่ตราขึ้นโดยผู้มีอำนาจทางการเมืองที่มีความสำคัญระดับเดียวกับกับศีลธรรม ในการแยกที่พิจารณาปัญหาความยุติธรรมต่างหากจากกฎหมาย อะริสโตเติลได้แยกความยุติธรรมตามกฎหมายธรรมชาติและตามกฎหมายที่มนุษย์ตราขึ้น^๔

ในความยุติธรรมตามกฎหมายที่มนุษย์ตราขึ้นยังประกอบด้วย Distributive Justice และ Corrective Justice ใน Distributive Justice เป็นความยุติธรรมที่กฎหมายระบุถึงสิทธิของชนแต่ละกลุ่ม ตามที่สังคมเห็นสมควรจะให้ใช้กฎหมายในกลุ่มชนนั้น สิทธิและหน้าที่ของคนแต่ละกลุ่มย่อมขึ้นอยู่กับฐานันดรศักดิ์ของชนกลุ่มนั้น ส่วน Corrective Justice เป็นความยุติธรรมที่จัดสรรให้ในกรณีพิเศษ กล่าวคือในการตัดสินคดี ศาลต้องใช้กฎ

^๓ Ibid., pp. 82-83.

^๔ Wolfgang Friedmann, Legal Theory, 2nd ed. (London Stevens, 1949), p. 10

^๕ ชาติปรีดี ฉัตรภูติ "ปริมณฑลชนพื้นฐานแห่งนิติปรัชญา" นิติศาสตร์ (๒ : ๔ : ๒๕๑๘)

หมายบังคับทุกคนทำนองเดียวกัน แต่ถาโดย คุณติของศาลเห็นว่าหากว่าการใช้กฎหมายโดย
เคร่งครัดแล้วจะบังเกิดความยุติธรรมขึ้นได้ ศาลยอมอาจใช้ความยุติธรรมตามกฎหมายธรรม
ชาติเป็นหลักในการตัดสินคดีได้

ในทฤษฎีความยุติธรรมของอะริสโตเติล Corrective Justice เป็นการประ
สาทความยุติธรรมตามธรรมชาติแก่มนุษย์ ส่วน Distributive Justice นั้นเป็นการยอมรับฐานะพิเศษ
ของคนบางกลุ่ม เช่น เขาเชื่อว่ามนุษย์บางคนอาจเป็นทาสโดยธรรมชาติ ซึ่งตรงกันข้ามกับนัก
ปราชญ์กรีกส่วนใหญ่ที่ถือว่ามนุษย์เป็นอิสระโดยธรรมชาติ^{๙๐} ความคิดเช่นนี้ยอมก่อให้เกิดความ
ไม่เสมอภาค และความไม่เสมอภาคนี้เป็นจุดที่ก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมในสังคม^{๙๑} ทฤษฎียุติ
ธรรมของอะริสโตเติลจึงได้รับการวิจารณ์จากนักปราชญ์ยุคต่อมาว่าไม่ยุติธรรม แต่ถาพิจารณาถึง
สภาพสังคมในสมัยนครรัฐของกรีกแล้ว การที่อะริสโตเติลแบ่งความยุติธรรมเป็นสองประเภท ดัง
กล่าวเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ไม่ยาก ในความยุติธรรมประเภทแรก Distributive Justice
นั้นเป็นการประสาทความยุติธรรมตามขอเท็จจริงที่มีอยู่ในสังคมซึ่งยังมีการถือชนวรรณะ ส่วน
ความยุติธรรมที่เป็น Corrective Justice เป็นความยุติธรรมในอุดมคติ ซึ่งเขาก็กได้พยายาม
ให้ความสำคัญแก่อีกกฎหมายธรรมชาติว่าเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับด้วย มีคุณค่าสูงกว่ากฎหมาย
ที่มนุษย์สร้างขึ้น

^{๙๐} H.F. Jolowiz. Historical Introduction to the Study of the Roman Law, 2nd ed., (London: Cambridge the University Press, 1952,) p. 271.

^{๙๑} Alf Ross, On Law & Justice (Berkeley: University of California Press, 1959), p. 271.

๑.๑.๒ ปรัชญาโรมัน ความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติซึ่งได้ก่อตัวเป็นทฤษฎีแห่งปรัชญากรีกได้ถูกนำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับการปฏิบัติอย่างแท้จริงในสมัยจักรพรรดิโรมัน ในยุคแรกชาวโรมันมีความสนใจในกฎหมายในแง่ปฏิบัติมากกว่าความคิดทางปรัชญา ไม่สนใจที่จะแยกความแตกต่างของกฎหมายออกจากหลักศีลธรรมจรรยา^{๑๒} ความยุติธรรมของชาวโรมันก็คือ ความยุติธรรมตามกฎหมาย Jus Civile โดยชาวโรมันถือว่ากฎหมายโรมันมีความยุติธรรมอยู่ในตัวแล้ว การให้ความยุติธรรมแก่ชาวโรมันก็โดยการพิพากษาคดีตามตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด^{๑๓} แต่ความรุ่งเรืองทางการค้าและความเป็นจักรพรรดิที่ยิ่งใหญ่ของโรมัน มีการติดต่อกับพ่อค้าต่างดาว มีกิจกรรมแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่กฎหมายโรมัน Jus Civile มิได้บัญญัติไว้เป็นจำนวนมาก ความจำเป็นในทางสังคมจึงเป็นแรงผลักดันให้นักนิติศาสตร์ชาวโรมันต้องประสาคความยุติธรรมนอกเหนือไปจากที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ในการที่จะประสาคความยุติธรรมดังกล่าวได้ก็จำเป็นต้องอาศัยความคิดของนักปราชญ์กรีกในทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ อาจกล่าวได้ว่ากฎหมายธรรมชาติในความคิดของปราชญ์กรีกได้ก่อตั้งขึ้นเป็นลักษณะที่เป็นระบบกฎหมายสากล ซึ่งใช้ไม่แต่เพียงพลเมืองของรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น แต่ยังใช้ไปกับบุคคลทั่วไปทุกคนและทั่วทุกแห่งหนในพื้นที่พิศดาร กฎหมายธรรมชาตินี้มีคุณค่าสูงกว่ากฎหมายที่มนุษย์บัญญัติขึ้นทั้งปวง เป็นกฎหมายที่ประกอบขึ้นด้วยหลักยุติธรรมและประกอบด้วยเหตุผลที่ประจักษ์แจ้งได้ สิทธิธรรมชาติที่ได้รับการรับรองจากกฎหมายชาตินี้ก็เป็นสิทธิที่ประสาคไม่แต่เพียงแต่พลเมืองของรัฐใดโดยเฉพาะเท่านั้น หากแต่เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกรูปทุกนามมีสิทธิที่จะได้รับตลอดกาล โดยข้อ

๑๒

H F. Jolowiz, op. cit., p. 104.

๑๓

ชาติปรีดิ์ ฉัตรภูติ, เรื่องเกิมนหน้า ๑๕๔

๑๔

Gaius Pzejofor, op. cit., pp. 3-4.

เท็จจริงเพียงว่าเรามีความเป็นมนุษย์และเรามีเหตุผล"^{๑๕} โดยอาศัยหลักการนี้นักนิติศาสตร์โรมันสามารถสร้างหลักกฎหมายสากล Jus Gentium เพื่อประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะพocaต่างดาวในจักรวรรดิ อันเป็นการใช้ความยุติธรรมตามธรรมชาติแก้ไขปัญหาลังคมได้สำเร็จ ชาวโรมันจึงได้ชื่อว่าเป็นชนชาติที่โง่กำเนิดแก่กฎหมายคุ้มครองสิทธิคนต่างดาว ควบอาัยทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติและการรับรองสิทธิธรรมชาติของ เมธีปรัชญากรีกด้วยความเชื่อที่ว่า ในโลกนี้มีกฎหมายที่มีลักษณะเป็นสากลได้ทั่วทุกหนทุกแห่งคือ Jus Gentium ความคิดนี้ได้รับการยกย่องและถูกถือว่าเป็นจุดแรกเริ่มของหลักกฎหมายระหว่างประเทศ^{๑๖} อย่างไรก็ตาม ในการยอมรับว่ามีกฎหมายสากล นักนิติศาสตร์โรมันหาได้ละทิ้งความคิดเดิมที่ว่า กฎหมายโรมันคือ Jus Civile ไม่กฎหมายนี้ยังถือเป็นหลักคุ้มครองพลเมืองโรมันอยู่ กฎหมายโรมันจึงถูกใช้โดยวิธีการทางแพ่ง Civil Method คือการตีความตาม Jus Civile ให้ความคุ้มครองเฉพาะพลเมืองวิธีหนึ่ง และโดยวิธีธรรมชาติ (natural method) คือการให้ความยุติธรรมทั่วไป โดยไม่ถูกจำกัดโดยบทบัญญัติของกฎหมายอีกวิธีหนึ่ง^{๑๗} หลักการของชาวโรมันที่ให้ความสำคัญแก่กฎหมาย มีผลทางปฏิบัติสูงกว่าทางทฤษฎีก็ยังคงมีอยู่ ยิ่งไปกว่านั้น นักนิติศาสตร์โรมันยังเห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาขัดกันระหว่างกฎหมายธรรมชาติและกฎหมายโรมันแล้ว จะต้องใช้กฎหมายโรมันบังคับ^{๑๘}

^{๑๕} Maurice W. Cranston, Human Rights today (Bombay: Manaktalas, 1962), p.9.

^{๑๖} Bertrand Russell, History of Western Philosophy (London: George Allen & Unwin, 1957) p. 276.

^{๑๗} H.F. Jolowiz, op. cit., p. 144.

^{๑๘} A.P. d'Entreves, Natural Law, an Introduction to Legal Philosophy (London:Hutchinwow Library, 1951) p. 17.

แม้ว่าชนชาติโรมันจะได้ไขกฏหมายหนักไปในทางปฏิบัติ โดยให้การรับรองสิทธิชนชาติแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในโรมตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นรายคดีไป ในด้านความคิดของนักปราชญ์โรมันในเรื่องกฎหมายธรรมชาติก็ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยกลางและปลายแห่งจักรวรรดิ นักปราชญ์โรมันที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการวางรากฐานและทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติมีหลายท่าน เช่น ซีเซโร (Cicero) เกียอุส (Gaius) และจัสติเนียน (Justinian)

ในทางปฏิบัติ แมว่าชาวโรมันจะยอมรับว่ามีกฎหมาย Jus Gentium เพื่อใช้กับกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ และจะมีผลบังคับได้ด้วยการยอมรับของสถาบันของโรมเท่านั้น ความคิดในทางทฤษฎีของนักปราชญ์ที่สนับสนุนในหลักกฎหมายธรรมชาติ โดยยอมรับความสูงสุดของกฎหมายธรรมชาติ ซีเซโรได้สนับสนุนกฎหมายธรรมชาติของอะริสโตเติล ในข้อที่ว่ากฎหมายธรรมชาติมิได้เป็นแต่เพียงหลักการในอุดมคติ แต่เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับอย่างแท้จริง ซึ่งประชาชนหรือสภา (Senatus Consult) ไม่อาจออกกฎหมายใด ๆ มาขัดหรือแย้งได้ หากจะยอมรับว่ามนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์มีสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นสามัญ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ สิ่งนั้นคือกฎหมายธรรมชาติ^{๑๔} ซีเซโรได้กล่าววากฎหมายธรรมชาตินี้เป็น "กฎหมายที่ไซ่ บังคับได้ทั่วจักรวาล ไม่อาจถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงและสถาปนาอยู่ตลอดกาล จะเป็นการผิดบาปถ้าจะมีการพยายามแก้ไขกฎหมายนี้ ทั้งยังไม่อาจที่อนุญาตให้มีการยกเลิกแม้แต่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของกฎหมายนี้ได้ และเป็นการเป็นไปได้ที่จะทำลายกฎหมายนี้ลงโดยสิ้นเชิง สภาหรือประชาชนไม่อาจทำให้เป็นอิสระจากข้อผูกพันแห่งกฎหมายธรรมชาติได้ และยอมไม่มีความแตกต่างระหว่างกฎหมายแห่งกรุงโรม

๑๔

H.F. Jolowic, *op. cit.*, p. 103.

และกฎหมายแห่งกรุงเอเธน ไม่มีความแตกต่างระหว่างกฎหมายปัจจุบันและกฎหมายใน
อนาคต คงมีแต่กฎหมาย ๆ เดียวที่มีความศักดิ์สิทธิ์สถาพรและคงอยู่ชั่วกาลปาวสาน กฎหมาย
ที่จะประสาทความสัมฤทธิ์ผลแก่ทุกชาติตลอดกาล"^{๒๐}

ซีเซโร ได้เปรียบเทียบหลักกฎหมายธรรมชาติกับ Jus Gentium ให้ความ
ความคล้ายคลึงในลักษณะของความเป็นกฎหมายสามัญสำหรับมนุษย์ทั้งมวล ทั้งยังได้สร้าง
ความเกี่ยวพันขึ้นใหม่ในระหว่างกฎหมายสากล Jus Gentium กับกฎหมายโรมัน
Jus Civile ซึ่งว่าหลักการใดที่เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายสากล (Jus Gentium) ย่อมเป็น
ส่วนหนึ่งของกฎหมายโรมัน (Jus Civile) ด้วย แต่หลักการใดที่มีอยู่ใน Jus Civile
หาจำต้องเป็นส่วนหนึ่งใน Jus Gentium ไม่^{๒๑} ทั้งนี้โดยให้ความสนับสนุนความเป็นยุติ
ธรรมของกฎหมายโรมัน ความคิดนี้ได้อาศัยความคิดของอะริสโตเติล ให้ความสำคัญแก่กฎ
หมายโรมัน โดยที่อะริสโตเติลเห็นว่ากฎหมายประกอบด้วยกฎหมายธรรมชาติและกฎหมาย
ที่รัฐกำหนดขึ้นดังกล่าว^{๒๒} และกรณีใดก็ตามที่ได้กำหนดขึ้นโดยอาศัยรากฐานแห่งกฎหมาย
ธรรมชาติแล้ว กรณีนั้น ๆ ย่อมไม่มีความแตกต่างกันเลย เกียอุส (Gaius) นักปราชญ์
โรมันอีกท่านหนึ่งให้การสนับสนุนความคิดของอะริสโตเติล โดยการตั้งสถาบันของตน^{๒๓}
ขึ้นในหลักการที่เกือบเป็นแนวเดียวกันกับอะริสโตเติล แต่ความคิดเขาต่างจากซีเซโร โดย
ได้ให้ความสำคัญแก่หลักกฎหมายสากล Jus Gentium เหนือกว่ากฎหมายโรมัน Jus
Civile โดยเห็นว่า Jus Civile มีลักษณะเป็นกฎหมายแพ่งแห่งท้องถิ่นที่ใช้กับบุคคล

^{๒๐}
De Republica, III XXII, 33 as cited by A.P. d'Entreves,
op. cit., pp. 20-21.

^{๒๑}
H.F. Jolowic, op. cit., p. 142.

^{๒๒}
คู่มือ ๕๒ ของวิทยานิพนธ์นี้

^{๒๓}
Institute of Gaius

แห่งท้องถิ่นนั้นโดยเฉพาะ และใช้ไม่ได้ในที่อื่น ส่วนกฎหมายสากล (Jus Gentium) นั้น เป็นกฎหมายที่เกิดจากหลักแห่งเหตุผลสากล (universal reason) ตามธรรมชาติจึงใช้ได้กับบุคคลทุกคนและใช้ได้ทั่วไป นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการถือเอากฎหมายที่ใช้บังคับได้กับทุกคนนั้นเนื่องมาจากความเป็นกฎหมายที่มีเหตุผลสากล (universal reason) อันเป็นสาระสำคัญในหลักธรรมศาสตร์โรมัน และเป็นรากฐานแห่งกฎหมายภาคพื้นยุโรป^{๒๔} ในความคิดของเกียอุส เห็นว่า "ประชาชนทั้งปวงผู้ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายและจารีตประเพณีย่อมมีกฎหมายของเขาเองบังคับอยู่ กฎหมายนี้มีส่วนหนึ่งซึ่งเป็นหลักสามัญที่ใช้ได้กับมนุษย์ทั้งมวล ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งประชาชนแต่ละกลุ่มได้จัดทำขึ้นสำหรับกลุ่มตนเองโดยเฉพาะนี้เรียกว่า กฎหมายแพ่ง (Jus Civile) แต่ส่วนที่เป็นกฎหมายพิเศษสำหรับรัฐซึ่งโดยเหตุผลตามธรรมชาติได้บัญญัติขึ้นเพื่อมวลมนุษย์ ย่อมมีผลบังคับโดยเสมอภาคแก่ประชาชนทั้งปวงเป็นกฎหมายที่เรียกว่ากฎหมายสากล (Jus Gentium) เพราะเป็นกฎหมายที่ใช้กับมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ ดังนั้นประชาชนโรมันจึงใช้กฎหมายของตนเองโดยเฉพาะส่วนหนึ่งและกฎหมายที่เป็นสามัญสำหรับมวลมนุษย์อีกส่วนหนึ่ง"^{๒๕} แนวทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ (Jus Naturale) ได้กลายเป็นทฤษฎีที่ยอมรับของนักปราชญ์โรมัน แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ Jus Gentium และ Jus Civile มักมีความคิดที่ไม่สอดคล้องกันอยู่ในการที่จะให้ความสำคัญแก่กฎหมายหนึ่งเหนืออีกกฎหมายหนึ่ง อย่างไรก็ตามในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกฎหมายทั้งสองนี้กับกฎหมายธรรมชาติแล้ว ทั้ง Jus Civile และ Jus Gentium จะต้องสอดคล้องกับ Jus Naturale และกฎหมายที่มีความ

๒๔

J. Declareul, Rome the Law-Giver (London; Kagan Paul Trubner & Co., Ltd., 1927), p. 29.

๒๕

H.F. Jolowiz, op. cit., p. 104.

สำคัญที่สุดคือกฎหมายธรรมชาติ (Jus Naturale) หลักการนี้ได้ยอมรับว่าเป็นหลักสากล
 ควบอิทธิพลของซีเซโร และ Seneca ๒๖ และยังได้รับการสนับสนุนจากนักปราชญ์อีก
 หลายท่าน เช่น Sabinians, Salvius และ Julians ๒๗ ผู้ที่ได้ให้การสนับสนุน
 แก่หลักการแห่งกฎหมายธรรมชาติสำคัญที่สุดคือจักรพรรดิจัสติเนียน ซึ่งได้เป็นผู้ปฏิรูปสังคม
 และกฎหมายโรมันซึ่งมีความแตกต่างในปัญหาชนชาติในจักรวรรดิโรมันด้วยการให้ความ
 เสมอภาคทางกฎหมายแก่ประชาชนแห่งกรุงโรมโดยเสมอหน้า หลักอุดมคติของนักปรัชญา
 ทางสิทธิธรรมชาติได้รับการสนองในทางปฏิบัติภายใต้การปกครองของจักรพรรดิจัสติเนียน
 ไม่แต่เพียงในทางปฏิบัติเท่านั้น ในทางทฤษฎีสิทธิทางกฎหมายธรรมชาติจักรพรรดิจัสติเนียน
 ก็ได้ให้การส่งเสริมอย่างมาก โดยได้สนับสนุนว่ากฎหมายธรรมชาติเป็นกฎหมายที่มีมาก่อน
 กฎหมายอื่นทั้งปวง ควบเหตุผลที่ว่าสิทธิธรรมชาติเป็น "ผลผลิตของธรรมชาติในตัวเอง
 ซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับมนุษยชาติ ส่วนสิทธิทางแพ่งนั้นเพิ่งจะเกิดขึ้นเมื่อรัฐเกิดขึ้น มีการ
 แต่งตั้งตุลาการและบัญญัติกฎหมายขึ้น" ๒๘

๑.๑.๓ ปรัชญาทางศาสนา ความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติและสิทธิ
 ธรรมชาติซึ่งได้รับการพิจารณาอย่างสูงสุด ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติโดยชาวโรมัน ได้
 เสื่อมลงพร้อมกับการเสื่อมสลายของอาณาจักรโรมัน สถาบันทางการเมืองกฎหมายและ
 สังคมมีลักษณะสับสน สิทธิของมนุษยชนมิได้รับการเหลียวแลขบวนการของบุคคลจะเป็นประ
 การใดก็สุดแต่อำนาจของผู้ปกครอง คนต่างดาวตกอยู่ในสภาวะที่ไร้ศักดิ์ศรี เช่นเดียวกับที่

๒๖

J. Declareul, op. cit., p. 31.

๒๗

ความคิดของท่านเหล่านี้ได้ถูกถือว่าเป็นที่มาที่สำคัญของกฎหมายโรมัน
 จนถึงยุคของ Severi.

๒๘

H.F. Jolowic, op. cit., p. 104.

เป็นอยู่ในสังคมคึกคักบรรพ์ ในทางปฏิบัติกฎหมายธรรมชาติและสิทธิธรรมชาติได้ถูกละเลย โดยสิ้นเชิง แต่ในความคิดของนักปราชญ์แล้วความคิดในเรื่องนี้หาได้เสื่อมสลายลงไม่ ดังที่ Gierke ได้อนุมานว่าในความคิดของนักรัฐศาสตร์สมัยกลางเต็มไปด้วยเรื่องสิทธิของมนุษย์ที่มีมาแต่กำเนิดและไม่อาจถูกทำลายลงได้^{๒๘}

ยุคมีคของยุโรปเริ่มได้รับแสงสว่างขึ้นพร้อม ๆ กับอิทธิพลของคริสต์ศาสนา ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูควบคู่ไปกับกฎของพระเจ้านักปราชญ์ทางศาสนาได้อาศัยทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติเพิ่มพูนความสำคัญให้แก่หลักศีลธรรมจรรยา ให้การรับรองความมีสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ด้วยการให้คุณค่าสูงสุดแก่มนุษย์แต่ในขณะเดียวกันก็ถือว่า คุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์มีขึ้นได้เพราะพระเจ้าเป็นผู้ประสาทให้^{๒๙} การสร้างความเกี่ยวพันระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าด้วยการนำหลักแห่งพระเจ้ามาสู่มนุษย์และมีพรของพระเจ้านี้ได้ทำให้เขาใจง่ายขึ้น โดยถือว่ามนุษย์ได้มีความเป็นพระเจ้าผู้เป็นเจ้าสถิตอยู่ในตัว

" The divinity immanent in man "

นักปราชญ์ทางศาสนาได้มอบทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในความบังคับแห่งกฎของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า ดังนั้น เมื่อกฎหมายขัดกับหลักศาสนาจึงเป็นกฎหมายที่ไร้บังคับมิได้ นักปราชญ์ทางศาสนาค้นสำคัญที่ไต่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายศาสนากับกฎหมายธรรมชาติได้แก่ เซนต์ โทมัส อะไควนัส (๑๒๒๕ - ๑๒๗๔) ซึ่งได้เน้นหนักในปัญหากฎหมายกับความยุติธรรมมากกว่าปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยตรง ในความเห็นของอะไควนัส กฎหมายมี ๓ ประการ คือ กฎหมายของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า (Eternal Law) กฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) และกฎหมายของมนุษย์ (Human Law) กฎหมายของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าตามกฎหมายธรรม

^{๒๘} see H. Lauterpacht, *op. cit.*, p. 81.

ชาติเป็นกฎหมายที่มีคุณค่าสูงกว่ากฎหมายที่มนุษย์ตราขึ้นทั้งปวง หากกฎหมายของมนุษย์ขัดหรือแย้งกับกฎหมายธรรมชาติหรือกฎหมายของพระเจ้าเป็นเจ้า ย่อมไร้บังคับมิได้ แต่ควยความมีสติปัญญาเพราะการไต่รับพรจากพระเจ้าของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ไม่ออกกฎหมายขัดตอกฎของพระเจ้า^{๓๑} ในทัศนะอะไควนัส กฎหมายธรรมชาติเป็นกฎหมายที่สอดคล้องกับกฎหมายของพระเจ้าซึ่งมีอยู่ในจิตใจของสัตว์โลกผู้มีเหตุผล^{๓๒}

อะไควนัสได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ฟื้นฟูความคิดของนักปราชญ์กรีก (Stoics) ที่ถือว่ากฎหมายมีคุณค่าสูงกว่าอำนาจภายนอกใด ๆ ของรัฐ ในความคิดของเขา รัฐต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายที่มีอำนาจเหนือกว่าอำนาจของรัฐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับรัฐ รัฐมีขึ้นเพื่อสนองความต้องการของเอกชน หากนักปรัชญาทวิริตคोजनाที่ขาดทพิชราธรรมยอมจะขาดความเชื่อต่อจากประชาชน การขับไล่นักปรัชญาที่มีพฤติกรรมดังนี้ ไม่ถูกต้องว่าเป็นกบฏ เพราะนักปรัชญาเองได้ทรยศต่อประชาชน ทั้งนี้โดยอำนาจสูงสุดทางการเมืองได้มาจากประชาชน กฎหมายจะคงตราขึ้นโดยประชาชนหรือผู้แทนแห่งปวงชน^{๓๓}

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ อะไควนัสได้ให้การรับรองในสิทธิอันไม่อาจละเมิดได้ของมนุษย์บางประการ เช่น สิทธิในการที่จะสงวนไว้ซึ่งชีวิตของตน สิทธิในการสมรส การศึกษาและการแสวงหาความจริงเกี่ยวกับพระเจ้า สิทธิแห่งการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและอื่น ๆ คำนึง จิงอาจกล่าวได้ว่าอะไควนัสได้เห็นถึงความต้องการของมนุษย์ตามกฎหมายธรรมชาติ สิทธิประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวจึงพึงได้รับการคุ้มครอง สิทธิ

^{๓๑} ชาติปริทัศน์ ๖๓๖, เรื่องเกม, หน้า ๑๕๘.

^{๓๒} H. Lauterpacht, *op.cit.*, p. 84.

^{๓๓}

Ibid.

ประเภทต่าง ๆ ในความคิดของอะไควนัสนี้ ต่อมาได้แบ่งแยกออกเป็นสิทธิส่วนบุคคล สิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมือง และสิทธิในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ซึ่งรวมเป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นมูลฐานของมนุษย์ชน

ความคิดที่ให้ความคุ้มครองแก่อิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะกลุ่มชนที่มีฐานะต่ำต้อยในสังคมนี้ได้ปรากฏอยู่ในคำสอนของศาสนาคริสต์เถียนเป็นรากฐานที่มั่นคงพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกสมัยโบราณ ผู้ที่มีฐานะอ่อนแอในสังคมที่พึ่งใคร่รับการคุ้มครองทางศาสนาเป็นพิเศษ ได้แก่หญิงหม้ายและทารก ซึ่งไม่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและต้องพึ่งพาอาศัยหัวหน้าครอบครัว นอกจากหญิงหม้ายและทารกแล้ว คนต่างดาวในโลกสมัยโบราณก็ถูกถือว่าเป็นผู้ไร้สถานะในสังคมในคำสอนทางศาสนา^{๓๔} ไคกลาวว่าพระเจ้าแห่งอิสราเอล "ประสาทความยุติธรรมแก่ทารกและหญิงหม้าย และให้ความเป็นมิตรต่อคนต่างควายการประทานอาหารและเครื่องนุ่งห่มแก่เขา" หลักการทำนองเดียวกันนี้ก็ปรากฏในพระคัมภีร์ เกาและพระคัมภีร์ใหม่^{๓๕} ซึ่งไคยอมรับให้ความเมตตาการุณาแก่มนุษย์ที่โชคร้ายเหล่านี้

"ศาสนাবริสุทธิและไม่จำกัดต่อพระบิดามีอยู่ว่า : จงให้ความอนุเคราะห์แก่ทารกและหญิงหม้ายในความแรนแคนของเขาและพึ่งคำร้องทนนให้ปราศจากมลทินจากโลกนี้^{๓๖} ความเมตตาการุณานี้ที่พึ่งแสดงต่อคนต่างดาวที่มีถิ่นที่อยู่ควายเพราะเป็นผู้ซึ่งไร้ทรัพย์สินและต้องดำรงชีวิตอยู่ควายความยากลำบาก^{๓๗}

เมื่อคนต่างดาวอาศัยอยู่ร่วมกับท่านในแผ่นดินของท่านจงอย่าขมเหงรังแกเขา ท่านพึงปฏิบัติต่อคนต่างดาวที่อาศัยร่วมกับท่านไม่แตกต่างไปจากเพื่อนร่วมชาติโดยกำเนิด

^{๓๔} Book of Deuteronomy (Dt. 10.18); Catholic Encyclopaedia, Vol.13 p. 345.

^{๓๕} The Old Testament and the New Testament; ibid.

^{๓๖} James (Jas 1.23); ibid.

^{๓๗} Levitieux (Lv. 19; 33-44) ibid.

ของท่าน จงมีความรักต่อเขาเช่นเดียวกับที่มีต่อตัวท่านเอง แม้แต่ตัวท่านเองก็เช่นกัน
ครั้งหนึ่งก็เคยเป็นคนต่างดาวในดินแดนแห่งอียิปต์

ความในพระคัมภีร์ใหม่ (New Testament) ก็ได้ชี้แจงความแตกต่างในทาง
ศาสนาโดยอาศัยเหตุจากความแตกต่างในทางเผ่าพันธุ์หรือสัญชาติ ด้วยข้อความที่ว่า :

"ท่านยอมตระหนักดีว่าเป็นการมิชอบสำหรับยิวที่จะสังสรรค์หรือเยี่ยมเยียน
คนต่างดาว แต่พระเจ้าเป็นเจ้าไค้แสดงให้เป็นที่ประจักษ์แก่ข้าพเจ้าแล้วว่า ข้าพเจ้าไม่พึง
เรียกมนุษย์ใด ๆ ว่าไพร (Common) หรือเป็นบุคคลที่นารังเกียจ"

นอกจากความคิดในทางปรัชญาของศาสนาแล้ว ในสมัยกลางนี้อิทธิพลของ
ศาสนาคริสต์ ได้มีเนื้อฝ้ายอาณาจักร เจ้าผู้ครองนครและกษัตริย์ต้องเคารพและเชื่อ
ฟังกฎเกณฑ์ที่ตราขึ้นโดยสันตปาปา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมความประพฤติของรัฐใน
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สันตปาปาได้เข้ามามีบทบาทมาก^{๓๘} หลักกฎหมายศาสนา
ได้รับการรวบรวมขึ้นเป็นประมวล (Code of Canon Law-Codex) นอกจากนี้จะมี
บทบัญญัติทั่ว ๆ ไปในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนแล้ว ในประมวลกฎหมายศาสนายังได้วาง
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคนต่างดาวไว้ด้วยว่า "ผู้เดินทางไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย
ท้องถิ่น หากแต่ผูกพันที่จะต้องเชื่อฟังกฎหมายที่รักษาความสงบเรียบร้อย"^{๓๙} แม้ว่าหลักนี้
กำหนดขึ้นเพื่อเป็นข้อวินิจฉัยปัญหาขัดกันของกฎหมายในกฎหมายแผนกเอกชน แต่ก็ได้แสดง
ให้เห็นถึงความคิดของสังคมศาสนาในส่วนที่เกี่ยวกับฐานะคนต่างดาวอยู่บ้าง ดังเช่นFrancis-
Suarez (๑๕๔๘ - ๑๖๑๗) เห็นว่า คนต่างดาวต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศที่ตน

^{๓๘} ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, กฎหมายระหว่างประเทศ (พระนคร : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๑๑), หน้า ๓๖.

^{๓๙} Catholic Encyclopedia, Vol. 11, p. 1000.

เขาไปอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากความสงบเรียบร้อยของสังคมจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อมีการเคารพกฎหมายโดยเท่าเทียมกันจากทุกคนที่อยู่ในดินแดน ไม่ว่าจะอยู่ในระยะเวลาสั้นเพียงใด

ต่อมา Tomás Sánchez (๑๕๕๑ - ๑๖๑๐) ได้สร้างทฤษฎีว่า การที่คนต่างศาสนาต่างเคารพต่อกฎหมายแห่งท้องถิ่นเป็นแต่เพียงขอยกเว้นพิเศษเฉพาะกรณี โดยปกติคนต่างศาสนาจะเป็นอิสระจากขอยกเว้นแห่งกฎหมายท้องถิ่นทั้งปวง แต่ขอยกเว้นดังกล่าว รัฐย่อมมีอำนาจเห็นคนต่างศาสนาได้ในกรณีจำเป็นเพื่อปกป้องสังคมให้ปลอดภัยจากร้ายในศตวรรษที่ ๑๕ เมื่ออิทธิพลของอาณาจักรได้เพิ่มขึ้น ความคิดของนักกฎหมายศาสนาในเรื่องนี้ได้รับอิทธิพลของฝ่ายอาณาจักร ดังที่ Phillipus de Angelis (๑๘๒๔-๕๑) และ Franciscus Santi (๑๘๓๐ - ๔๕) ได้มีคำว่า "ความสงบเรียบร้อย" (Public Order) มาจากหลักในระบบกฎหมายโรมันที่ให้อำนาจแก่รัฐในการตรากฎหมายบังคับแก่คนต่างศาสนาเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยแก่ชุมชน ต่อมาจึงได้มีหลักสามัญในทฤษฎีกฎหมายศาสนาที่ยอมรับโดยออกกฎหมายมีอำนาจเหนือผู้เดินทางโดยเหตุแห่ง "ความสงบเรียบร้อย" ได้

หลักปรัชญาศาสนาในยุคที่ฝ่ายศาสนจักรมีอิทธิพลเหนือฝ่ายอาณาจักร ได้มีอิทธิพลต่อนักกฎหมายระหว่างประเทศผู้อยู่ในนอยดังที่วิททอเรีย (Francisco de Vitoria) (๑๔๘๐ - ๑๕๔๖) นักทฤษฎีชาวสเปนผู้โคออดิเนตหลักศีลธรรมระหว่างประเทศเป็นรากฐานในการให้ความคุ้มครองแก่คนพื้นเมืองในยุคแห่งการล่าเมืองขึ้น อิทธิพลของปรัชญาทางศาสนานี้ได้มีอยู่จนกระทั่งราวศตวรรษที่ ๑๗ ความคิดในทางกฎหมายธรรมชาติที่มีรากฐานจากหลักศีลธรรมจรรยาและศาสนาก็ได้เปลี่ยนเข้าสู่แนวความคิดของมนุษย์ในยุคใหม่ด้วยอิทธิพลของความคิดในทางการเมือง สิทธิธรรมชาติของมนุษย์ได้รับการพิจารณาควบคู่ไปกับหลักรัฐศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานของทฤษฎีว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

๑.๒ ทฤษฎีสถิตนิยมชน ในระหว่างศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๗ นี้ ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติได้วิวัฒนาการมาถึงจุดสุดยอด ประชาคมเชิงรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ได้อาศัยหลักกฎหมายธรรมชาติเป็นเครื่องสนับสนุนทฤษฎีของตนด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ (realism) ความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติซึ่งเป็นความเชื่อในสิทธิธรรมชาติของมนุษย์ได้รับการส่งเสริมโดยปรัชญาทางศาสนาในสมัยกลาง เพื่อให้ใช้เป็นเครื่องมือในการลดอำนาจของผู้นปกครองแห่งรัฐจากการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมโดยอาศัยผลแห่งความศักดิ์สิทธิ์ในกฎพระเจ้าเป็นเจ้าหรือแรงบังคับทางศีลธรรม ก็ได้เปลี่ยนมาเป็นเหตุผลตามความจริงทางวิทยาศาสตร์แนวความคิดคุ้มครองสิทธิของมนุษย์ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย อาจกล่าวได้ว่าความเปลี่ยนแปลงนี้ได้เริ่มขึ้นจากอิทธิพลในผลงานของ Niccolo Machiavelli^๑ (๑๔๙๖ - ๑๕๒๗) ประกอบด้วยมูลเหตุที่สำคัญอีกสองประการ คือ

ประการแรก เนื่องจากการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (The Reformation) และการต่อสู้ในทางศาสนาทำให้เกิดการเรียกร้องที่จะโค่นล้มสิทธิมูลฐานของมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยเสรีภาพในทางความคิดและความเชื่อในทางศาสนา ความคิดตามปรัชญาทางศาสนาที่ถือว่า สิทธิของมนุษย์โค่นมาจากพระเจ้า ได้รับการโจมตีว่าไม่สมเหตุผล และได้มีการเรียกร้องให้มีการเคารพสิทธิของบุคคลโดยเหตุผลแห่งความจริงที่เขาได้เป็นมนุษย์ สาเหตุประการที่สองของการเปลี่ยนแปลงสืบเนื่องมาจากอิทธิพลของทฤษฎีสัญญาประชาคม (social contract) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ โดยนักปราชญ์ทฤษฎีสัญญาประชาคมได้อาศัยกฎหมายธรรมชาติเป็นรากฐานในการสร้างทฤษฎีของตน^๒ ทฤษฎีสัญญาประชาคมที่ปรากฏในระหว่างศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๗ นี้ เป็น

^๑ เรื่อง The Prince เป็นเรื่องที่มาชีวิต ได้สอนเจ้าชายเกี่ยวกับการรักษาอำนาจในการครองเมืองของตนไว้

^๒ A.P. d'Entreves, op. cit., p. 56.

ทฤษฎีที่นักรัฐศาสตร์สร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม ในเบื้องต้น
 แรกเชื่อว่าอำนาจของกษัตริย์ได้รับมาจากสัญญาซึ่งประชาชนได้ร่วมกันจัดทำขึ้นว่าจะเชื่อ
 ฟังคำสั่งของผู้ปกครองทราบเท่าที่ผู้ปกครองได้ปกครองประเทศเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
 และเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งสัญญา ในศตวรรษที่ ๑๗ ความคิดในเรื่องสัญญาประชาคมได้
 เปลี่ยนไปในทางที่รับรองสิทธิส่วนบุคคลของมนุษย์มากยิ่งขึ้น โดยเห็นว่าเดิมมนุษย์มีความ
 อยู่โดยอิสระเสรีต่อกัน ต่อมาควยเจตนาอิสระของมนุษย์แต่ละคนได้เริ่มเข้าสู่สังคมและ
 เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน เขาได้ทำสัญญาก่อนเพื่อก่อตั้งรัฐบาลในสังคมที่ก่อตั้งขึ้นนี้โดยการ
 ทัศนของเสียส่วนใหญ่จะเลือกผู้ปกครองขึ้น ผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองแทนปวงชนโดย
 อาศัยสัญญาหรือโดยการมอบหมายควยวิธีใด ๆ ก็ดี ตามปกติต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งเงื่อนไข
 ไซที่จะปกครองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนผู้มอบหมาย และจะให้ความเคารพต่อ
 สิทธิธรรมชาติ หากมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขย่อมจะเกิดความระส่ำระสายและถึงกับการ
 จราจลขึ้นได้^{๔๓} ดังจะเห็นได้ว่าตามทฤษฎีสัญญาประชาคมนั้นมนุษย์ได้มีสิทธิแห่งตนเป็นพื้น
 ฐานอยู่แล้วก่อนที่จะเข้าสู่สังคม เจ้าของความคิดในทฤษฎีสัญญาประชาคมส่วนใหญ่ได้ชี้ให้เห็น
 เห็นว่าขอจำกัดขอบเขตแห่งอำนาจของรัฐที่รัฐไม่อาจก้าวล่วงได้นั้นมีไว้แต่เพียงเพราะเหตุ
 แห่งเงื่อนไขตามสัญญาเท่านั้น แต่ยังเป็นเพราะเหตุว่าสิทธิบางประการโดยเหตุแห่งความ
 เป็นมนุษย์เป็นสิทธิที่ละมิได้^{๔๔}

เนื่องจากการเกิดขึ้นใหม่ของรัฐอิสระ ประกอบควยอำนาจเด็ดขาดในยุคนี้นักปราชญ์มีความปรารถนาที่จะให้ความสัมพันธ์ของรัฐดำเนินไปภายใต้กฎเกณฑ์ที่เป็นระเบียบ

๔๓

John Lock, Of Civil Government (Chicago: The Great Books Foundation, N.D.), p. 149.

๔๔

H. Lauterpacht, op.cit., p. 87.

เพื่อไม่ให้เกิดระบอบ—อนาธิปไตยขึ้น โดยสภาวะธรรมชาติความสัมพันธ์ระหว่างรัฐจะต้องมีขอบเขต รัฐควรจะอยู่ภายใต้ความควบคุมของกฎหมายที่มีค่าเหนือกว่ากฎหมายที่เกิดขึ้นจากอำนาจอธิปไตยของรัฐ ดังนั้น อำนาจอธิปไตยจึงถูกจำกัดลงด้วยกฎหมายธรรมชาติ ฮิวโก โกรเชียส (Hugo Grotius) นอกจากจะเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ให้กำเนิดแกกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นคนแรกที่ทำให้สิทธิของมนุษย์โดยตรงโดยไม่ต้องอาศัยการประสาทพรของพระผู้เป็นเจ้าหรือเหตุผลในทางศีลธรรม ด้วยการแยกความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติออกจากความเชื่อในทางศาสนาซึ่งเป็นการวางแนวทางให้แกทฤษฎีกฎหมายในยุคใหม่ให้อยู่บนรากฐานของหลักธรรมชาติ เหตุผลและกฎหมายธรรมชาติอย่างแท้จริง

กฎหมายธรรมชาติแม้จะได้รับการสนับสนุนด้วยทฤษฎีเหตุผล แต่ก็ไม่อาจกำหนดให้แจ้งชัดว่ามีอยู่อย่างไร ทั้งยังไม่อาจยืนยันได้ด้วยลายลักษณ์อักษร เหตุผลที่นำมาสนับสนุนแกทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติจึงแตกต่างกันมาก แต่สิ่งที่นักปราชญ์ในยุคนี้มีความเห็นตรงกันก็คือหลักเกณฑ์ในการปกครองของรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐจะต้องมีรากฐานจากกฎหมาย^{๔๕} โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) (๑๕๘๘ - ๑๖๓๕) เห็นว่า มนุษย์เป็นเพียงสัตว์สังคัม (material beings) ซึ่งมีสิทธิตามธรรมชาติที่จะดำเนินมาตรการใด ๆ ก็ได้ ตามความปรารถนาโดยไม่มีขอบเขตเพื่อการอยู่รอดและเพิ่มอำนาจให้แก่ตนในสภาพธรรมชาติของมนุษย์นี้ไม่มีสิ่งใดที่จะกล่าวได้ว่ายุติธรรมหรืออยุติธรรม ต่อเมื่อใดก่อตั้งขึ้นแล้วสิทธิมนุษยทั้งปวงได้โอนให้แก่สังคัม ความคิดนี้ได้รับการคัดค้านอย่างยิ่งจากจอห์น ล็อก (John Lock) (๑๖๓๒ - ๑๗๐๔) ผู้ซึ่งเห็นว่ามนุษย์ในฐานะที่เป็นสัตว์โลก ก่อรูปด้วยเหตุผล (rational beings) ได้มีสิทธิประจำตัวอยู่แล้ว แม้ในสภาพธรรมชาติและไคร้ภษาสีทธิของตนไว้ภายใต้สัญญาประชาคม

^{๔๕} William W. Bishop, Jr., International Law Case and Material, 3rd ed, (Borton: Little Brown & Co., 1962), p. 14.

ในการที่จะรักษาไว้ซึ่งสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์โดยอิสระจากการกระทำของรัฐดังกล่าว จอห์น ลอค ได้จำแนกประเภทของมนุษย์ในสังคมออกเป็น ๔ สถานะ^{๔๖} คือ (ก) พลเมือง (citizen) มนุษย์ที่อยู่ในสถานะนี้ย่อมได้รับการรับรองโดยสมบูรณ์ว่ามีอำนาจเหนือชุมชนและรัฐบาลแห่งชุมชนนั้น รัฐบาลยอมถูกจำกัดอำนาจลงบางประการ และขณะเดียวกันพลเมืองก็มีหน้าที่บางประการต่อรัฐบาลด้วย สิทธิประการหนึ่งที่ไม่อาจถูกละเมิดได้ก็คือ สิทธิที่จะทำการปฏิวัติ (the right of rebellion) ดังนั้น มนุษย์จึงมีฐานะคือ (ข) นักปฏิวัติ (Rebel) โดยทฤษฎีของลอคที่เห็นว่ามนุษย์มีสิทธิประจำตัวอยู่ หากแต่ได้อยู่ภายใต้การปกครองก็ด้วยสัญญาประชาคม ดังนั้น มนุษย์ยอมอาจเปลี่ยนรัฐบาลและกฎหมายของรัฐได้ตามสิทธิของตน โดยปกติสมาชิกของแต่ละชุมชนยอมมีทางเลือกอยู่สองทางคือ ยอมตนเป็นพลเมืองอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลหรือทำการปฏิวัติเมื่อรัฐบาลปกครองโดยมิชอบ แต่ลอคได้เสนอทางออกอีก คือ การอพยพออกจากประเทศ ทำให้เกิดฐานะของมนุษย์ขึ้นใหม่ (ค) ผู้อพยพไปอยู่ต่างเมือง (Emigrant) สมาชิกของชุมชนอาจถอนตัวออกจากความผูกพันต่อชุมชนที่ตนเป็นพลเมืองได้ โดยอพยพไปจากชุมชนนั้น การอพยพออกจากประเทศยอมเป็นการบอกเลิกพันธะทางสังคม แต่สำหรับนักปฏิวัตินั้น ยังคงผูกพันต่อชุมชนอยู่แม้จะไม่ผูกพันกับรัฐบาลก็ตาม การอพยพไปอยู่ต่างเมืองยอมทำให้มนุษย์นั้นมีฐานะขึ้นใหม่ คือ (ง) คนต่างดาว (Alien) ซึ่งเป็นบุคคลที่ไต่จากบ้านเกิดเมืองนอน (society of his father) ของตน ไม่ต้องผูกมัดตนเองกับบุคคลอื่นใดและจะอยู่ที่ใดก็สุดแต่ดุลพินิจของเจ้านักงานแห่งรัฐเจ้าของประเทศ แต่คนต่างดาวก็เชื่อว่าจะไม่มีการขูดรีดใดๆ โดยสิ้นเชิง ในความคิดของลอคโดยที่คนต่างดาวได้รับความคุ้มครองจากรัฐที่เขาที่ดินที่อยู่ จึงมีหน้าที่โดยปริยายที่จะต้องให้ความเคารพกฎหมายของรัฐนั้น และคนต่างดาวก็ยังคงมีสิทธิอยู่ อย่างน้อยก็ในทางทฤษฎีเพราะสิทธินั้นเป็นสิ่งธรรมชาติ

๔๖

Michael Walzer, Obligations Essay on Disobedience War and Citizenship, (1970), p. 13.

ในความคิดของฮอบส์ เห็นว่าการให้ความคุ้มครองสิทธิในชีวิตเป็นข้อเท็จจริงชั้น
 มูลฐานทางรัฐศาสตร์ และเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐ ส่วนลอคโคชยายขอบเขตในสิทธิธรรมชาติ
 โดยรวมถึงสิทธิในชีวิต เสรีภาพและทรัพย์สินด้วย เขาได้ให้ความสำคัญแก่สิทธิในทรัพย์สินมากที่สุด
 โดยเห็นว่าปราศจากทรัพย์สินแล้วยอมไม่อาจจะดำรงชีวิตหรือแสวงหาเสรีภาพได้ และแคนท์
 (Kant) ทำนองเดียวกับลอคโคชที่ปรารถนาจะสร้างทฤษฎีสติของมนุษย์ให้อยู่บนรากฐานที่มั่นคง รุส
 โซเห็นว่าสมาชิกในสังคมแต่ละคนได้เข้าร่วมกันในสังคมโดยมีสิทธิและเสรีภาพของตนในเจตนา
 ทั่วไป (general will) ของสังคมก็ยอมถือไว้ได้ให้การเคารพต่อกฎเกณฑ์ของตนเองที่เกิด
 จากเจตนาทั่วไป ส่วนแคนท์ก็เห็นว่าสิทธิของคนทั้งปวงนั้นได้มีความเสมอภาคและได้รับการคุ้มครอง
 คุ้มครองจากรัฐ

ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาตินอกจากจะได้นำมาใช้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง
 สิทธิมนุษย์กับรัฐแล้วยังได้นำมาอธิบายหลักเกณฑ์ในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐด้วย นักกฎหมายระ
 หวางประเทศได้ให้การสนับสนุนแกทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติที่สำคัญที่สุดได้แก่ พู.เฟนคอร์ท (Samuel
 Pufendorf, ๑๖๓๒ - ๑๖๘๘) เขาถือว่ากฎหมายธรรมชาติแห่งนานาชาติเป็นกฎหมายระ
 หวางประเทศประเภทเดียวกันเท่านั้นที่อำนาจบังคับและได้พัฒนาความคิดของกฎหมายที่มีผลบังคับ
 ขึ้นต่อมนุษย์ใน "สภาวะธรรมชาติ - State of Nature" นักทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติอื่น ๆ ในยุค
 นั้นอีกเป็นจำนวนมากซึ่งรวมทั้ง Jean Barbeyrac (๑๖๗๘ - ๑๗๘๘) Jean J. Burlamaqui
 (๑๖๘๘ - ๑๗๘๘) และนักเขียนชาวอังกฤษแห่งสถาบันกฎหมายธรรมชาติ (Institute of
 Natural Law) (๑๗๕๘ - ๕๖) Thomas Rutherford เป็นคน

อย่างไรก็ดี ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติทำนองเดียวกันกับความเห็นในทางทฤษฎีอื่น ๆ ที่
 ได้ถูกหักล้างโดยความคิดที่ตรงข้าม นักนิติศาสตร์ที่ได้แย่งทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ คือ นักทฤษฎี
 ฝ่ายนิยมกฎหมายสารบัญญัติ (Positivism) ซึ่งเห็นว่ากฎเกณฑ์การกำหนดความสัมพันธ์ของรัฐมี
 รากฐานมาจากหลักเกณฑ์ทางปฏิบัติหรือที่เป็นกฎหมายสารบัญญัติเท่านั้น ความคิดนี้ไม่มีอิทธิพลอย่าง

มากในศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งถือว่ารัฐผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศกันแต่ที่การตกลงกันโดยสนธิสัญญาเท่านั้น ในระหว่างนักทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติและนักทฤษฎีกฎหมายสารบัญญัติ ได้เกิดทฤษฎีอีลิระ (Eslietics) หรือ Grotians ^{๘๓} ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญโดยโกรเซียมซึ่งเสนอทางสายกลางเพื่อการประนีประนอมความคิดของทั้งสองทฤษฎี ตามความคิดของทั้งโกรเซียมเห็นว่ากฎหมายระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายธรรมชาติ ระบบกฎหมายระหว่างประเทศของโกรเซียมมีรากฐานมาจากทั้งความคิดทางกฎหมายธรรมชาติซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับตามเหตุผลที่ถูกต้อง (Dictate of right reason) และมีรากฐานมาจากกฎหมายจารีตประเพณีที่กำหนดขึ้นโดยความยินยอมของรัฐ นักทฤษฎีคนสำคัญที่ให้การสนับสนุนความคิดนี้ ได้แก่วอร์ฟ (Christain Wolff (๑๖๗๘ - ๑๗๕๔) และแวตเติล (Emerich Vattel (๑๗๑๔ - ๑๗๖๔) โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานของแวตเติล มีอิทธิพลอย่างมากในระหว่างและหลังการปฏิวัติในอเมริกา ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายธรรมชาตินักทฤษฎีเหล่านี้ได้มีส่วนพัฒนาอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่ให้ความสำคัญแก่สิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากความเห็นบางตอน ของแวตเติล เกี่ยวกับสิทธิของมนุษย์ในDroit des Gens (๑๗๕๘) เช่น "โดยที่ชาติประกอบด้วยความมนุษย์ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วยอมเป็นอีลิระ และผู้ซึ่งได้อยู่ร่วมกันในสภาพธรรมชาติก่อนการเกิดของรัฐ ดังนั้น ชาติหรืออำนาจอธิปไตยแห่งรัฐนั้นจึงต้องให้บุคคลอีลิระทั้งปวงนั้นอยู่ร่วมกันในสภาพธรรมชาติ" และ "โดยที่มนุษย์มีความเท่าเทียมกันโดยธรรมชาติและมีสิทธิและหน้าที่ส่วนบุคคลทำนองเดียวกัน ความสำเร็จได้มาอย่างเท่าเทียมกันจากธรรมชาติ รัฐซึ่งประกอบด้วยมนุษย์และต้องถือว่าความเท่าเทียมกันโดยธรรมชาติ และมีสิทธิและหน้าที่โดยเท่าเทียมกันตามธรรมชาติ"

ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติได้เสื่อมความนิยมลงในศตวรรษที่ ๑๙ ด้วยอิทธิพลของฝ่ายนิยมกฎหมายสารบัญญัติ (Postivist) ความสัมพันธ์ของรัฐได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์บัญญัติไว้ในสนธิ

^{๘๓} L. Oppenheim, International Law, Ed. by H. Lauterpacht., 8th ed., (London: Longmans, Green), pp 94-95.

^{๘๔} William W. Bishop. Jr., op. cit., p. 17.

สัญญาและการปฏิบัติทางการทูตเป็นส่วนใหญ่ ครั้นภายหลังสงครามโลกครั้งแรกผลแห่งความโหดร้ายของสงครามได้เป็นเครื่องกระตุ้นนักทฤษฎีและนักกฎหมายระหว่างประเทศหันมาให้ความใส่ใจแก่ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติอีก แมว่าจะมีอิทธิพลต่อกฎหมายระหว่างประเทศทั่ว ๆ ไปไม่มากนัก แต่ก็ได้ให้การพัฒนาความคิดในเรื่องสิทธิมนุษยชนของมนุษยชนได้รับการพิจารณาอย่างแท้จริง จนได้เกิดเป็นหลักเกณฑ์อันเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ประเทศทั้งหลายทั่วโลก

๒. อิทธิพลแห่งปรัชญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ในการบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษร ผู้ตรากฎหมายย่อมได้รับอิทธิพลทางนิติปรัชญาไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ในเรื่องสิทธิมนุษยชนก็เช่นเดียวกัน อิทธิพลของปรัชญาเมธีได้มีอยู่เหนือองค์การนิติบัญญัติอย่างมาก นับเป็นศตวรรษที่ประเทศในยุโรปและอเมริกาได้ให้การคุ้มครองแก่สิทธิของมนุษย์ โดยกฎบัตรแห่งสิทธิ "Bills of Rights" ในรูปของรัฐธรรมนูญและกฎหมายภายในอื่น ๆ การให้ความคุ้มครองสิทธิของมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ เริ่มจาก Magna Carta (๑๒๑๕) ของอังกฤษ ซึ่งเป็นเอกสารคุ้มครองสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของโลกที่เกิดขึ้นในสมัยกลาง อันที่จริงก็เป็นการบัญญัติยืนยันสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองแล้วโดยนักปรัชญาสิทธิธรรมชาติ เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ต่อมาหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนก็ได้รับการบัญญัติเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรอื่น ๆ เช่น Bill of Rights ของอังกฤษ ๑๖๘๙ ได้ให้การยืนยันในสิทธิของชาวอังกฤษและโดยเฉพาะสิทธิในการพำนักของชนชั้นกลาง คำประกาศอิสรภาพของอเมริกา ก็ได้ประกาศต่อต้านการใช้อำนาจของกษัตริย์และยืนยันในสิทธิของมนุษย์และสิทธิการปกครองตนเอง สิทธิในชีวิต เสรีภาพ และสิทธิของประชาชนที่จะขับไล่อัฐบาลทรราชย์ได้รับการรับรองควบคู่ไปกับสิทธิอื่น ๆ การปฏิวัติในฝรั่งเศสเมื่อปี ๑๗๘๙ ได้ให้กำเนิดแก่ปฏิญญาแห่งสิทธิของมนุษย์และพลเมือง

^{๕๘} ibid., p. 470.

^{๕๙} "The Declaration of Independence, July 4, 1776" American Jurisprudence, 3rd ed. Desk Book pp38-41

^{๕๙} Declaration of the Rights of Man and Citizen

ซึ่งได้ระบุดังสิทธิตามธรรมชาติที่ไม่อาจเพิกถอนและละเมิดได้ของมนุษย์ ให้ความคุ้มครองสิทธิ การพูดและการแสดงความคิดเห็นรวมทั้งความคุ้มครองในสิทธิทางศาล บทบัญญัติแห่งการคุ้มครอง สิทธิมนุษยได้เพิ่มเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญพร้อม ๆ กับการกำเนิดของรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐ- อเมริกาในปี ๑๗๘๘ ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งแรกเมื่อปี ๑๗๙๑ รัฐธรรมนูญแห่ง สหรัฐอเมริกาได้บรรจุข้อความแห่งบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรวม ๑๐ ฉบับ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม ของ Bill of Rights ไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับแรกนั้นรัฐธรรมนูญได้เป็นเอกสารที่คุ้มครอง สิทธิของพลเมืองตามกฎหมายภายในที่สำคัญยิ่ง

อิทธิพลของหลักปรัชญาต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมิใช่มียู่แต่เพียงในระดับ กฎหมายภายในเท่านั้น ในขอบเขตระหว่างประเทศมีการให้หลักประกันแก่สิทธิมนุษยชนในรูปของ สนธิสัญญา ซึ่งให้การคุ้มครองแก่สิทธิของคนต่างด้าวในขณะเดียวกันกฎหมายจารีตประเพณีระหว่าง ประเทศก็มีหลักเกณฑ์และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของคนต่างด้าวมาเป็น เวลานาน ในขณะที่ "การแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรม" (humanitarian intervention) ในกิจการภายในของรัฐเพื่อให้สิทธิมนุษยชนของพลเมืองแห่งประเทศนั้น ๆ ได้รับการคุ้มครองตาม กฎหมายเพิ่งเริ่มจะปรากฏขึ้นอย่างจริงจังในศตวรรษที่ ๑๙ และ ๒๐ นี้ พร้อม ๆ กับการเกิดขึ้น ของทฤษฎี ฟาสซิสต์ (Facist) และคอมมิวนิสต์ (Communist) ซึ่งได้เพิ่มความจำเป็นที่จะต้อง มีการรับรองสิทธิมนุษยชนด้วยการให้ความคุ้มครองและหลักประกันในสิทธิและเสรีภาพขั้นมูลฐานใน ระดับระหว่างประเทศยิ่งขึ้น แรงกระตุ้นที่สำคัญที่สุดซึ่งทำให้นานาชาติเกิดความตื่นตัวในการให้ ความคุ้มครองแก่สิทธิมนุษยชนในระดับระหว่างประเทศนี้ สืบเนื่องมาจากปฏิกิริยาตอบโต้จากการ ทำของนาซีแห่งเยอรมันที่โคกคซิมแห่งประชาชนโดยอาศัยเหตุความแตกต่างในผิวพันธุ์และ ศาสนา ทั้งในเยอรมันและประเทศที่อยู่ภายใต้การยึดครองของเยอรมันในระหว่างสงครามโลก ครึ่งที่ ๒

^{๕๒} สมปอง สุจริตกุล, "ความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือระหว่างรัฐตาม กฎบัตรสหประชาชาติ," บทบัญญัติ (๒๑ : ๔ : ๒๕๐๖) หน้า ๘๗๐

๒.๑ สิทธิมนุษยชนในกฎบัตรสหประชาชาติ สิทธิมนุษยชน เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของเจตจำนงในการตั้งองค์การสหประชาชาติ กฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยผลแห่งการประชุมที่ซานฟรานซิสโก ได้เน้นถึงหลักการในเรื่องสิทธิมนุษยชน ดังคำปรารภซึ่งระบุไว้ว่า "เราบรรดาประชาชนแห่งสหประชาชาติได้ตั้งเจตจำนงที่จะยืนยันความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนอันเป็นหลักมูล ในเกียรติศักดิ์และคุณค่าของมนุษย์บุคคล ในสิทธิเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรีและของประชาชาติใหญ่น้อย"^{๕๓}

ในบรรดาความมุ่งหมายทั้งปวงองค์การสหประชาชาติมีความมุ่งหมายประการหนึ่งในการที่จะแสวงความร่วมมือระหว่างประเทศและส่งเสริมและสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลักมูลสำหรับทุก ๆ คน โดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา^{๕๔}

สมัชชาใหญ่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ริเริ่มศึกษาและให้คำแนะนำ "เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือให้ประจักษ์ผลในสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลักมูลสำหรับทุกคน"^{๕๕} ในการที่จะสร้างสรรค์ให้สังคมนานาชาติมีความสถาพรในภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อการบรรลุถึงสัมพันธ์ภาพฉันมิตรและสันติภาพถาวรระหว่างชาติ องค์การสหประชาชาติจึงส่งเสริม: "การเคารพโดยสากลและการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลักมูลสำหรับทุกคน"^{๕๖} ในการนี้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมได้รับมอบหมายให้ทำ คำแนะนำเสนอต่อสมัชชา สมาชิกขององค์การสหประชาชาติและองค์กรชำนาญพิเศษ เพื่อความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลักมูลสำหรับทุกคน^{๕๗} เฉพาะอย่างยิ่งคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมได้ถูกกำหนดให้

^{๕๓} กฎบัตรสหประชาชาติ ; ศาสตราจารย์ พลโทสุช เมธนาวิณ, กฎหมายระหว่างประเทศ , เล่ม ๒ (พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๒) หน้า ๓๘

^{๕๔} เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๑ (๓)

^{๕๕} เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๑๓(๑) ตอนท้าย

^{๕๖} เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๕๕ (ค)

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๒๒(๒)

จัดตั้งคณะกรรมการมาธิการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน^{๕๘} นอกจากนี้กฎบัตรสหประชาชาติยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ขั้นมูลฐานประการหนึ่งในการจัดตั้งระบบทรัพย์สินเพื่อที่จะให้การสนับสนุนและให้ความเคารพสิทธิมนุษยชนในดินแดนทรัพย์สินด้วย^{๕๙}

ผลทางกฎหมายของบทบัญญัติในกฎบัตรที่ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ผลทางกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติของกฎบัตรสหประชาชาติที่ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักกฎหมายอย่างกว้างขวางมีผู้ให้ความเห็นว่าบทบัญญัติในส่วนนี้มีโลกอให้ เกิดผลตามกฎหมายแต่อย่างใด หากเป็นแต่เพียงหลักการที่กำหนดให้เป็นเพียงแนวบรรทัดฐานสำหรับสมาชิกแห่งสังคมนานาชาติและองค์การสหประชาชาติหาอาจป้องกันสิทธิมนุษยชนนี้ได้อย่างแท้จริงไม่ เหตุผลที่ยกขึ้นอ้างประกอบนี้คือ บทบัญญัติในกฎบัตรสหประชาชาติมิได้กำหนดข้อผูกพันตามกฎหมายที่กำหนดให้รัฐจะต้องประสาทสิทธิขั้นมูลฐานแก่สมาชิกของตน^{๖๐}

ความคิดนี้ได้รับการโต้แย้งว่าไม่ถูกต้อง โดยเหตุผลที่ว่าองค์การสหประชาชาติเป็นองค์การซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและอิสรภาพของมนุษย์ หน้าที่นี้ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งในมาตรา ๕๕ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติซึ่งระบุว่าองค์การสหประชาชาติ "จัก" ส่งเสริมการเคารพโดยสากลและการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลักมูลสำหรับทุกคน บทบัญญัตินี้มีลักษณะเป็นอาณัติให้องค์การสหประชาชาติ ส่งเสริมและตรวจตราให้มีการปฏิบัติตามหลักการแห่งสิทธิมนุษยชน จึงควรจะเป็นการไม่สมเหตุผลที่จะกล่าววว่าองค์การสหประชาชาติไม่อาจให้การคุ้มครองป้องกันแก่สิทธิดังกล่าวนอกจากนี้สมัชชาได้ถูกกำหนดให้มีหน้าที่ริเริ่มการศึกษาและทำคำแนะนำเพื่อ

^{๕๘} เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๖๔

^{๕๙} เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๗๖(ค)

^{๖๐} Hans Kelsen, The Law of United Nations (New York: Frederick A. Praeger, 1950), p. 29.

วัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือให้ประจักษ์ผลในสิทธิมนุษยชนและคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม มีหน้าที่ที่จะต้องจัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อส่งเสริมสิทธิดังกล่าวในการที่ความในกฎบัตรได้ เน้นจนเป็นในลักษณะบังคับในหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ, ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนก็สืบเนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่า การแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งเสริมและสนับสนุนหลักการ เกี่ยวกับสิทธิและอิสรภาพของมนุษยชนนี้เป็นวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติประการหนึ่ง ดังนั้น หากองค์การสหประชาชาติมิได้กำหนด มาตรการที่เหมาะสมเพื่อบำเนิการตามวัตถุประสงค์ในเรื่องนี้ ก็อาจถือได้ว่าองค์การ สหประชาชาติได้ละเลยหน้าที่ที่สำคัญไป ดังที่ Jessup ได้กล่าวไว้ว่า "กฎบัตรสหประชา ชาติมีลักษณะเป็นกฎหมาย อย่างน้อยก็สำหรับสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ในส่วนที่ เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และสิทธิหลักมูลแห่งมนุษยชนจึงมีผลผูกพัน"^{๖๒}

แนวความคิดที่ว่าสมาชิกขององค์การสหประชาชาติมีหน้าที่ตามกฎหมายในอัน ที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนหลักการ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนน่าจะเป็นแนวความคิดที่ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติยิ่งกว่าความคิดของฝ่ายแรก ทั้ง นี้โดยมาตรา ๕๖ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติบัญญัติว่า "สมาชิกทั้งปวงให้คำมั่นว่า จะดำเนินการ ร่วมกันและแยกกันในการร่วมมือกับองค์การ เพื่อให้บรรลุผลแห่งความมุ่งหมายที่กำหนด ไว้ในมาตรา ๕๕" ความมุ่งหมายที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๕ ดังกล่าวนั้น ครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้มีการ "เคารพโดยสากล และการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลัก มูลสำหรับทุกคนโดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษาหรือศาสนา"^{๖๓} ด้วย โดยนัยแห่งคำว่า "pledge" ใ้หมายถึง "หน้าที่ผูกพัน" ของรัฐสมาชิกและข้อความได้

^{๖๑} มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ใ้ช้ถ้อยคำให้เห็นต่างกับมาตรา ๖๒(๒) ซึ่งว่าคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม "อาจ" (May) ทำคำแนะนำ.

^{๖๒} Philip C. Jessup, The Modern Law of Nations, (Reprint, New York: Archon Books 1968), p. 91.

^{๖๓} กฎบัตรสหประชาชาติ มาตรา ๑๓(ข).

กำหนดเป็นหน้าที่ทั้งโดย "แยกกัน" ซึ่งแตกต่างจากหน้าที่ "รวมกัน" ย่อมแสดงว่า บรรดา รัฐสมาชิกแต่ละรัฐย่อมมีหน้าที่ โดยเฉพาะในอันที่จะประสาทสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคคลซึ่งอยู่ในดินแดนแห่งตน รัฐสมาชิกทุกรัฐย่อมมีหน้าที่โดยเท่าเทียมกันในอันที่จะให้ความร่วมมือแก่องค์การสหประชาชาติเพื่อให้โคมาซึ่งความสถาพรแห่งการเคารพในสิทธิมนุษยชนในทุกประเทศทั่วโลก

อย่างไรก็ดี แม้อาจถือได้ว่ากฎบัตรสหประชาชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีผลบังคับเช่นกฎหมายก็ตาม กฎบัตรนี้มีจุดบกพร่องที่ทำให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไม่ได้รับผลสำเร็จตามที่ควร ขอบกพร่องประการแรกคือ กฎบัตรสหประชาชาติมิได้วางมาตรการการ เกี่ยวกับการบังคับให้รัฐปฏิบัติตามข้อกำหนดในเรื่องนี้ ประการที่สอง สิทธิมนุษยชนนี้หาได้มีนิยามว่าหมายถึงสิทธิใดบาง แม้อุบัติการสองประการนี้เป็นจุดสำคัญที่ทำให้ผลบังคับของกฎบัตรสหประชาชาติในเรื่องนี้มีน้อยลง แต่ก็ไม่น่าจะเป็นเหตุผลเพียงพอที่จะหักล้างเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างตน ซึ่งจะมีผลถึงกับทำให้ผลบังคับของกฎบัตรในส่วนนี้สูญสิ้นไปได้

๒.๒ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จากวัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนซึ่งตั้งขึ้นโดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมได้จัดทำร่างเอกสารปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Declaration on Human Rights) ร่าง "อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน" และมาตรการเพื่อการบังคับ (Covenant on Human Rights and Measures for Implementation) เอกสารทั้งสามนี้จะรวมเป็นเอกสารชุดซึ่งเรียกว่ากฎบัตรระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (International Bill of Rights)

คณะกรรมการได้ประชุมยกร่างกันถึง ๔๕ ครั้งในที่สุดได้รับหลักการในร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน^{๖๔} ได้ถูกนำเสนอต่อสมัชชาสหประชาชาติในการประชุม

^{๖๔} United Nations Year Book, Document (1948), p. 465; pt. 1 (1948) p. 962.

สมัยที่สามในฤดูใบไม้ร่วงปี ๑๙๔๘ สมัชชาได้พิจารณาลงมติรับรองและประกาศปฏิญญาเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๑๙๔๘ ไม่มีประเทศใดที่ลงมติไม่เห็นด้วยกับปฏิญญานี้แต่มีบางประเทศไม่ออกเสียงและขาดประชุม

ในการประชุมเพื่อพิจารณาบทลงมติ-รับรองร่างปฏิญญาสากลดังกล่าว ผู้เข้าประชุมได้แสดงแนวความคิดที่น่าสนใจอยู่ไม่น้อยดังเช่น มิสซิส โรสเวลท์ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนกล่าวว่า "ปฏิญญานี้คงจะเป็นแก่นใจ คำตา สำหรับมวลมนุษยทั้งปวง"^{๖๕} ทั้งนี้ ความสะดวกปรารถนาว่าการประกาศปฏิญญาโดยสมัชชาจะมีความสำคัญทำนองเกี่ยวกับการประกาศปฏิญญาแห่งสิทธิมนุษย The Declaration of the Right of Man ในการประกาศอิสรภาพของอเมริกาเมื่อปี ๑๗๘๘ นอกจากนี้ตัวแทนของสหราชอาณาจักร Mr. Davies ได้กล่าวว่า การประกาศปฏิญญานี้เป็น "จุดสำคัญในวิถีทางแห่งความเจริญของมนุษยชาติ"^{๖๖}

ในทางตรงข้าม ตัวแทนของหลายประเทศได้แสดงออกโดยเปิดเผยว่าปฏิญญานี้มีใ้คงหมายที่จะก่อให้เกิดข้อผูกพันตามกฎหมายแต่อย่างใด ดังตัวแทนของสหรัฐได้กล่าวในคณะกรรมการชุดที่ ๓ (Third Committee) ว่า "ร่างปฏิญญานี้มีใ้สนธิสัญญาหรือสัญญาระหว่างประเทศ และมีใ้ก่อให้เกิดข้อผูกพันทางกฎหมายแต่อย่างใด หากเป็นแต่เพียงคำประกาศถึงหลักการขั้นมูลฐานอันเป็นมาตรฐานสากลสำหรับชาติทุกชาติ ประชาชนทุกคนเพื่อที่จะใ้ได้มาซึ่งสิทธิอันละเมิดมิได้ (inalienable) ของมนุษย แมว่าจะไม่มีผลผูกพันตามกฎหมาย ปฏิญญานี้ก็มีน้ำหนักอยู่ไม่น้อย"^{๖๗} ผู้แทนชาวออสเตรเลียได้กล่าว

^{๖๕} General Assembly Official Record, 3rd Session, Pt. 1 (1948) p. 962

^{๖๖} ibid., 882

^{๖๗} General Assembly Official Record, 3rd Session, Pt. 1 3rd Committee, (1948), p. 32

ว่า ปฏิญญามีสัญลักษณ์เป็นหลักอุมการ สำหรับประชาชนทุกคนทั่วโลก แต่ไม่มีลักษณะที่เป็นผลบังคับ^{๖๘}

๒.๒.๑ สารสำคัญแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สารสำคัญในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ประกอบด้วยคำปรารภและขอความอื่น ๆ อีก ๓๐ ข้อ บทบัญญัติที่กำหนดเป็นข้อ ๆ ในปฏิญญานี้เป็นการบัญญัติถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับการคุ้มครอง ในส่วนแรกตั้งแต่ข้อ ๑ ถึงข้อ ๒๑ เป็นการกล่าวถึงความคุ้มครองสิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมือง ข้อที่ ๒๒ ถึงข้อ ๒๘ บัญญัติถึงความคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ส่วนสามข้อสุดท้ายอาจเรียกได้ว่าเป็นบทสรุป ซึ่งเป็นการกำหนดให้สิทธิทุกคนในระเบียบทางสังคมและระหว่างประเทศเพื่อให้เป็นแนวทางให้สำเร็จผลตามเจตนารมณ์แห่งปฏิญญานี้ ทั้งกำหนดหน้าที่ของมนุษย์ต่อประชาคมและขอขเขตการใช้สิทธิและอิสรภาพที่ระบุไว้ในปฏิญญานี้ด้วย

๒.๒.๑.๑ คำปรารภ ในคำปรารภเป็นการแสดงถึงเหตุผลในการจัดทำปฏิญญานี้ขึ้น โดยกล่าวว่า การยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัวและสิทธิเท่าเทียมกันของมนุษยชนนั้นเป็นมูลเหตุแห่งอิสรภาพความยุติธรรมและสันติภาพของโลก และได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ว่าได้มีการไม่นำพาและเหยียดหยามต่อสิทธิของมนุษย์ ยังผลให้มีการกระทำที่ป่าเถื่อนชั้กับมโนธรรมของมนุษย์ขึ้น เพื่อให้บรรลุถึงปณิธานสูงสุดของสามัญชนคือการได้รับความเคารพในสิทธิและเสรีภาพอันเป็นหลักมูล จึงจำเป็นที่จะต้องให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามหลักบังคับของกฎหมาย ทั้งนี้ โดยรัฐสมาชิกแห่งองค์การสหประชาชาติต่างได้ปฏิญญาว่า จะส่งเสริมการเคารพและปฏิบัติโดยสากลต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานโดยการร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ พร้อมทั้งคำประกาศของสมัชชาควรวาปฏิญญาสากลนี้เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับบรรดาประชากรและประชาชาติ

ทั้งหลาย เพื่อจุดหมายปลายทางที่ว่า เอกชนทุกคนและองค์การของสังคมทุกองค์การจะพยายามส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศจะให้มีการยอมรับนับถือและปฏิบัติตามโดยสากลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานอย่างมีผลจริงจัง

๒.๒.๑.๒ สิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมือง บทบัญญัติในส่วนที่ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิทางแพ่งและทางการเมืองได้บัญญัติให้ทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวคน มีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายทุกแห่ง มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญอันเป็นผลจริงจังกจากศาลที่มีอำนาจแห่งชาติต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิหลักมูล มีสิทธิที่จะได้รับการสนับสนุนไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมาย มีสิทธิในอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหวและมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใดรวมทั้งประเทศของตนเองและที่จะกลับยังประเทศตน มีสิทธิที่จะแสวงหาและที่จะได้อาศัยพำนักในประเทศอื่นเพื่อลี้ภัยทางการเมือง มีสิทธิในการถือสัญชาติ มีสิทธิในทรัพย์สิน มีสิทธิในอิสรภาพและความคิดโน้มน้อมและศาสนา มีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก มีสิทธิในอิสรภาพแห่งการรวมประชุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ มีสิทธิที่จะมีส่วนในรัฐบาลและที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศตน บุคคลใด ๆ ไม่อาจจะถูกยึดเป็นทาสหรือต้องภาระจำยอม ไม่อาจถูกทรมานหรือได้รับผลปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรมหรือคำขู่ ไม่อาจจะถูกจับกุม กักขังหรือเนรเทศไปทางดินโดยพลการหรือจะถูกแทรกสอดโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัว ในเคหสถานหรือในการสื่อสารหรือจะถูกลบลู่ในเกียรติยศและชื่อเสียง ชายและหญิงที่มีอายุเต็มบริบูรณ์แล้วมีสิทธิที่จะทำการสมรสและจะก่อตั้งครอบครัว ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนชาติใด ๆ และมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรม ^{๒๕}

๒.๒.๑.๓ สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม นอกจากสิทธิทางแพ่ง และสิทธิทางการเมืองแล้ว ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนยังได้มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมนี้เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นใหม่และส่วนใหญ่เป็นสิทธิที่เกิดจากแรงกดดันของบรรดาประเทศกลุ่มสังคมนิยม^{๑๐} สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมนี้ได้บัญญัติไว้ในข้อ ๒๒ ถึง ๒๗ แห่งปฏิญญาสากล ซึ่งบัญญัติให้ทุกคนมีสิทธิในความมั่นคงทางสังคม มีสิทธิในการทำงานโดยอิสระและในเงื่อนไขอันยุติธรรมและมีสิทธิที่จะเข้าร่วมสหพันธกรรมกร เพื่อความคุ้มครองผลประโยชน์ของตน มีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง มีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอ มีสิทธิในการศึกษา มีสิทธิที่จะเข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาคม และมีสิทธิที่จะบันเทิงใจในศิลปะและที่จะมีส่วนร่วมในความรุดหน้าและคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์^{๑๑}

๒.๒.๑.๔ บทสรุป นอกจากบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแล้ว ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนยังได้กำหนดขอบเขตของการใช้สิทธิและอิสรภาพบรรดาที่ระบุไว้ในปฏิญญานี้จะต้องไม่ขัดกับวัตถุประสงค์และหลักการขององค์การสหประชาชาติไม่ว่ากรณีใด ๆ และได้กำหนดหน้าที่ของมนุษย์ต่อประชาคมควยว่า :

"ในการใช้สิทธิและอิสรภาพแห่งตน ทุกคนตกอยู่ในบังคับของข้อจำกัด เพียงเท่าที่ใดกำหนดลงโดยกฎหมายเท่านั้น เพื่อประโยชน์ที่จะได้มาซึ่งการรับนับถือและเคารพสิทธิและอิสรภาพของผู้อื่นตามสมควร และที่จะเผชิญกับความเรียกร้องต้องการอันเที่ยงธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชน และสวัสดิการทั่วไปในสังคม.

^{๑๐} กุลพล, หล้าบ, "กฎหมายระหว่างประเทศกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน", บทบัญญัติศย. (๒๕:๔:๒๕๑๔), หน้า ๓๗๕.

^{๑๑} ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕, ๒๖, และ ๒๗

ประชาธิปไตย^{๗๒} และในข้อ ๓๐ ซึ่งเป็นข้อสุดท้ายได้บัญญัติว่า "ไม่มีบทใดในปฏิญานี้ที่จะมาอนุমানว่าให้สิทธิใด ๆ แก่รัฐ หมู่คนหรือบุคคลในอันที่จะดำเนินกิจกรรมใด ๆ หรือปฏิบัติการใด ๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพซึ่งได้กำหนดไว้ในปฏิญานี้ว่ากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน"

๒.๒.๒ ผลบังคับของปฏิญานี้ว่ากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน

๒.๒.๒.๑ ผลบังคับทางกฎหมาย แม้ว่าปฏิญานี้จะได้รับการเน้นจากยูเรอว่าไม่มีผลบังคับตามกฎหมายก็ตาม แต่ถึงจะก่อให้เกิดผลสะท้อนบางอย่างไม่ว่าเล็กน้อย แนวความคิดของฝ่ายแรกเห็นว่า โดยการตีความกฎบัตรสหประชาชาติซึ่งได้กำหนดหน้าที่ตามกฎหมายของสมาชิกในการให้เคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพมูลฐานของมนุษย์ดัง Mr. Charles Malik ประธานคณะกรรมการสิทธิที่สามแห่งสมัชชาใหญ่ (Chairman of the third Committee of General) กล่าววา :

"สมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ผูกพันอย่างมั่นคงภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติในอันที่จะส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลักมูล แต่นับเป็นครั้งแรกที่สิทธิมนุษยชนและอิสรภาพได้ถูกกำหนดในรายละเอียด ดังนั้น นับแต่นั้นเป็นต้นไปรัฐบาลยอมรู้ถึงขอบเขตแห่งความผูกพันของตนและในขณะเดียวกันพลเมืองก็อาจเรียกร้องต่อรัฐบาลของตน เมื่อรัฐบาลไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันนั้นได้"^{๗๓}

ตามแนวความคิดของ Tchirkovitch เห็นว่า บทบัญญัติของกฎบัตรสหประชาชาติในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนมีลักษณะเป็นหลักกฎหมายระหว่างประเทศขั้นมูลฐานอยู่ในตัวปฏิญานี้สามารถกำหนดขึ้นจากหลักการขั้นมูลฐานดังกล่าว โดยถือได้ว่าโครงสร้าง

^{๗๒} เรื่องเดียวกัน มาตรา ๒๘ (๒)

^{๗๓} General Assembly Official Record, 3rd Session Pt. 1, 1948. Plenary Session, p. 680

^{๗๔} Ibid., p. 88

ของปฏิญญาได้กำหนดขึ้นจากบทบัญญัติแห่งกฎบัตร และในขณะที่เดียวกันกฎบัตรก็ได้กำหนด เรื่องสิทธิมนุษยชนภายในขอบเขตของหลักความเป็นระเบียบเรียบร้อยระหว่างประเทศ (International Order) กฎบัตรได้รับการลงนามและสัตยาบันโดยมวลสมาชิกซึ่งได้ผูกพันอย่างมั่นคงในอันที่จะให้ความคุ้มครองแก่สิทธิมนุษยชน ผลที่ตามมาคือรัฐดังกล่าว ย่อมจะผูกพันที่จะให้ความเคารพแก่ปฏิญญาซึ่งไม่มีอะไรใหม่—ในผลแห่งการวิวัฒนาการของกฎบัตร

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความคิดนี้เห็นว่าปฏิญญาสากลมีลักษณะให้ผลบังคับอย่างกฎหมาย โดยการขยายความมีผลบังคับของกฎบัตรสหประชาชาติ ความคิดนี้ไม่น่าจะถูกตอง เพราะตรงข้ามกับเจตนารมณ์ส่วนใหญ่ของบรรดาซึ่งไม่มีความประสงค์ไปปฏิญญานี้ไม่มีผลบังคับอย่างกฎหมาย^{๗๕} การที่จะให้อำนาจผูกพันสมาชิกจะต้องเป็นอำนาจจากกฎบัตรหรือเอกสารที่มีผลผูกพันซึ่งได้รับการรับรองแล้วจากสมาชิกของประเทศ แต่ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ดูไม่มีลักษณะเป็นเอกสารดังกล่าว

๒.๒.๒.๒ ผลบังคับในทางศีลธรรม แนวความเห็นอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าปฏิญญานี้มีผลบังคับในแง่ศีลธรรมดังเช่นผู้แทนของเนเธอร์แลนด์กล่าวว่า ปฏิญญานี้จะมีผลในแง่ศีลธรรมอย่างมาก ซึ่งจะช่วยเป็นแนวทางแก่ผู้ที่พยายามที่จะยกมาตรฐานการดำรงชีพทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ^{๗๖} แต่ Lauterpacht กล่าวว่า "ไม่ว่าอำนาจบังคับในแง่ศีลธรรมของปฏิญญาจะมีอยู่อย่างไรก็ถูกทำให้เสียไปโดยความจริงใจของยูประกาศปฏิญญาและโดยข้อเท็จจริงที่ว่า บทบัญญัติที่สำคัญบางตอนได้แสดงถ้อยคำซึ่งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้"^{๗๗}

๗๕

H. Lauterpacht, op cit., p. 408,

๗๖

General Assembly Official Record, loc. cit., Session Pt. 1 (1948)

๗๗

H. Lauterpacht, op. cit., pp. 421-422

๒.๒.๒.๓ ผลบังคับในทางการเมือง การที่ความซึ่งน่าจะใกล้เคียงความจริงมากที่สุดหากจะถือว่าปฏิญญามีลักษณะเป็นเพียงข้อเสนอแนะ^{๗๘} ของสมัชชาให้แกบรคสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ จริงอยู่คำว่า "ข้อเสนอแนะ" มิได้ปรากฏอยู่ในปฏิญญา แต่โดยลักษณะของการลงมติที่จะให้เป็นข้อเสนอแนะอาจเกิดขึ้นจากลักษณะของข้อความตลอดของเอกสารและลักษณะของการเตรียมงาน^{๗๙} จึงน่าจะสงสัยอยู่ว่าปฏิญญาทั้งนี้จะให้เป็นข้อเสนอแนะหรือไม่ เป็นความจริงอีกเช่นกันที่ว่า การลงมตินี้มิได้เจาะจงถึง "รัฐ" หรือ "สมาชิก" แต่เป็นมติถึง "เอกชนทุกคนและทุกองค์กรแห่งสังคม"^{๘๐} อย่างไม่จำกัด องค์กรแห่งสังคมในที่นี้ ย่อมรวมถึงรัฐด้วยโดยไม่ต้องสงสัย ดังนั้น จึงถือได้ว่าข้อเสนอแนะนี้มีถึงรัฐสมาชิกทุกรัฐด้วย

เมื่อถือว่าปฏิญญานี้มีลักษณะเป็นข้อเสนอแนะของสมัชชาตามธรรมดาซึ่งมีถึงรัฐสมาชิก ปฏิญญานี้จึงไม่มีผลผูกพันตามกฎหมายแก่ผู้ที่ตั้งมติแก่ข้อเสนอแนะนี้ เพราะเป็นที่เห็นชัดแล้วว่า เขาไม่ประสงค์จะผูกพันยิ่งไปกว่านั้นของข้อเสนอแนะแห่งปฏิญญานี้ทำนองเดียวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีไว้เป็นข้อผูกพันทางศีลธรรม หากแต่เป็นข้อผูกพันทางการเมืองทั้งนี้ เพราะในการที่รัฐบาลจะบัญญัติกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิแก่พลเมืองคงจะไม่ใช้เพราะความรู้สึกในทางศีลธรรมบังคับให้ไปเช่นนั้น หากเป็นเพราะแรงผลักดันทางการเมืองมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจเป็นเพราะเอกชนหรือกลุ่มชนใดแรงเราให้รัฐบาลรับหลักการที่กำหนดไว้ในปฏิญญามาบัญญัติเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือให้บัญญัติกฎหมายสอดคล้องกับหลักการในปฏิญญาเมื่อมองในแง่ปฏิญญาอนุมัติมีคุณค่าผูกพันในทางการเมือง มิใช่ความผูกพันในศีลธรรมหรือตามกฎหมาย

^{๗๘} Sloam, "The Binding Force of Recommendation of the General Assembly of the United Nations," British Year Book of International Law, (25: 1948).

^{๗๙} Hans Kelsen, op. cit., p. 39.

^{๘๐} "every individual and every organ of society"

๒.๓ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในการลงมติเพื่อประกาศปฏิญญาสากลว่า
 ด้วยสิทธิมนุษยชน สมัชชาโลกกำหนดให้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมให้ขอให้คณะกรรมการว่า
 ด้วยสิทธิมนุษยชนดำเนินการร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและร่างมาตรการการบังคับต่อไป
 ๘๑ ในปีต่อมา ๑๙๕๗ คณะกรรมการได้ร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมืองขึ้น แต่ในปี ๑๙๕๒ ที่ประชุมสมัชชา ณ กรุงปารีสได้ลงมติให้คณะกรรมการร่างเป็นเอก
 สสารสองฉบับ คืออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิในทางแพ่งและสิทธิทางการเมืองฉบับหนึ่ง และอนุสัญญาว่า
 ด้วยสิทธิในทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอีกฉบับหนึ่ง ๘๒ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๑๙๕๘
 ร่างอนุสัญญาได้รับการรับรองในชั้นกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนใน Economic and Social
 Council และได้เสนอต่อสมัชชา เพื่อพิจารณาและรับหลักการภายใต้การพิจารณาของคณะ
 กรรมการชุดที่สามแห่งสมัชชา (Third Committee) จนกระทั่งปี ๑๙๖๖ "อนุสัญญาระหว่าง
 ประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน" (International Conventions on Human Rights) ก็ได้
 ได้รับการรับรองด้วยมติแห่งสมัชชาใหญ่ของการสหประชาชาติ ๘๓ อนุสัญญานี้ประกอบด้วยเอกสาร
 สามชุดคือ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ๘๔ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง

๘๑ Resolution 217 A (III) Doc. A/810.

๘๒ Resolution 534 (VI) of 14th Feb, 1952 (United Nations Year Book, 1951 p. 484 A/2112) เหตุผลในการที่ลงมติให้แยกร่างเป็นสองฉบับ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกเลือกให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาดังหนึ่งฉบับใด หรือสองฉบับก็ได้ เพราะหากรวมในอนุสัญญาเดียวกัน เอกสารทั้งฉบับอาจไม่ได้รับการให้สัตยาบัน

๘๓ General Assembly Resolution 220 (XXI).

๘๔ Covenant on Economic Social and Cultural Rights. For Text see American Journal of International Law, (67; 1967) p. 861.

และสิทธิทางการเมือง^{๘๕} และหนังสือทอทายซึ่งเป็นเงื่อนไขในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย
สิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมือง^{๘๖}

หลักการซึ่งบัญญัติไว้ในร่างอนุสัญญาที่กำหนดองค์การที่จะมีอำนาจคุ้มครอง โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งเมื่อมีการละเมิดสิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมือง ก็ที่จะได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการ
สิทธิเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน (Human Right Committee)^{๘๗} ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก ๕ คน
ซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติของประเทศคู่สัญญาในอนุสัญญาได้รับการเลือกโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ
ในการที่รัฐคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเห็นว่าอีกรัฐหนึ่งไม่ปฏิบัติตามความในอนุสัญญา ย่อมอาจแจ้งให้รัฐที่ละ
เลยทราบ หากรัฐที่ได้รับแจ้งไม่ปฏิบัติตามในเวลาที่เหมาะสม คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็อาจนำเรื่อง
เสนอต่อคณะกรรมการสิทธิกันได้ คณะกรรมการมีหน้าที่แสวงขอเท็จจริงจัดทำ Good office เสนอ
ให้มีการประนีประนอมกันฉันมิตร ถ้าการประนีประนอมเป็นผล คณะกรรมการก็ต้องทำรายงาน
ซึ่งประกอบด้วยขอเท็จจริงและขอตกลง เสนอต่อรัฐคู่กรณีและเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ
ในกรณีที่การประนีประนอมล้มเหลว คณะกรรมการก็ต้องทำรายงานที่มีขอเท็จจริงและความเห็นว่า
รัฐฝ่ายใดเป็นผู้ละเมิด คณะกรรมการมีอำนาจที่จะให้คำแนะนำแก่คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม
ให้นำคดีเสนอต่อศาลโลก เพื่อชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ สิทธิในการเสนอคดีต่อศาลนี้
ได้ให้แก่รัฐซึ่งเป็นภาคีในอนุสัญญาด้วย นอกจากนี้ทั้งรัฐฝ่ายเรียกร้องและฝ่ายถูกเรียกร้องมีสิทธิ
นำคดีสู่ศาลได้เมื่อกรณีไม่อาจวินิจฉัยได้ในชั้นคณะกรรมการสิทธิ โดยปรกติคณะกรรมการจะพิจารณา
ขอเรียกร้องก็ต่อเมื่อคู่กรณีฝ่ายนั้นได้ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมต่อศาลท้องถิ่นแล้ว

ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม มาตราการการบังคับได้

๘๕

Convenant on Civil and Political Rights, *ibid.*, p. 870

๘๖

Optional Protocol to the International Conventions on Civil and Political Rights, *ibid.*, p. 887

๘๗

Part IV, Art. 27-48

กำหนดขึ้นโดยระบบรายงานเสนอต่อคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม และองค์การชำนาญพิเศษซึ่งจะเป็นผู้กำหนดหน้าที่ให้รัฐปฏิบัติตามข้อผูกพันที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา คณะมนตรีมีอำนาจที่จะเสนอรายงานนี้ต่อคณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสังคม

ขอบทรวงประการสำคัญของร่างอนุสัญญานี้ คือไม่อนุญาตให้เอกชนมีสิทธิเสนอข้อเรียกร้องต่อคณะกรรมาธิการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในกรณีที่มีการละเมิดสัญญา ทำให้คนชาติที่ถูกรัฐบาลกักขังไม่อาจเรียกร้องให้มีการแก้ไขเยียวยาได้ แต่สิทธิของคนต่างด้าวย่อมได้รับการคุ้มครอง เพราะคนต่างด้าวอาจเรียกร้องให้รัฐบาลของตนเรียกร้องแทนตนได้

๒.๔ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกรณีอื่น ๆ นอกจากปฏิญญาสากลและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน องค์การสหประชาชาติยังได้จัดทำปฏิญญา (Declaration) และอนุสัญญา (Convention) ในปัญหาเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง ในบรรดาเอกสารเหล่านี้รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมการล้างเผ่าพันธุ์ มนุษย์ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ นอกจากนั้นความร่วมมือระหว่างองค์การสหประชาชาติกับองค์การการระหว่างประเทศ และองค์การศึกษาด้านวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ให้สหประชาชาติได้มีผลให้เกิดอนุสัญญาห้ามการเลือก

๘๘
Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, United Nations Treaty Series (78:1951) pp. 277, American Journal of International Law (45, (Supp.) p.7 .

๘๘
International Convention on Elimination of all forms of Racial Discrimination, American Journal of International Law (60:1966) p. 650.

ปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและวิชาชีพและอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา และขอตหายและขอตกลงทำนองเดียวกันนี้อีกเป็นจำนวนไม่น้อย

ในบรรดาเอกสารเหล่านี้แต่ละฉบับก็มีความมุ่งหมายโดยเฉพาะภายในขอบเขตของตน ในที่นี้อนุสัญญาที่ควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษได้แก่ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งเผ่าพันธุ์ทั้งปวง ซึ่งเกิดขึ้นสืบเนื่องจากความเห็นสอดคล้องกันของนานาชาติในการต่อต้านการเลือกปฏิบัติโดยอาศัยเหตุแห่งเผ่าพันธุ์ ผิว และความเชื่อในศาสนา และด้วยผลงานซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิมนุษยชน คณะอนุกรรมการว่าด้วยการป้องกันการเลือกปฏิบัติและการคุ้มครองชนกลุ่มน้อย และคณะกรรมการชุดที่ ๓ แห่งสมัชชาใหญ่ (Third Committee of the General Assembly) สมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติจึงได้มีมติรับหลักการใน "ปฏิญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งเผ่าพันธุ์ทั้งปวง" เมื่อปี ๑๙๖๓^{๕๖} และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๑๙๖๕ ปฏิญญานี้ก็ได้รับการรับรองโดยสมัชชาใหญ่และเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกลงลายมือชื่อและให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งเผ่าพันธุ์ทั้งปวง

ตามอนุสัญญานี้ "การเลือกปฏิบัติระหว่างมนุษยชาติโดยอาศัยเหตุแห่งเชื้อชาติผิว หรือความเชื่อในทางศาสนา เป็นการก้าวร้าวต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์ และพึงได้รับการประณามว่าเป็นการปฏิเสธในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติเป็นการละเมิดต่อสิทธิของ

^{๕๐} Discrimination (Employment and Occupation) convention.

^{๕๑} Convention Against Discrimination in Education

^{๕๒} General Assembly Resolution 1964 (XVIII).

มนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐาน ซึ่งได้ประกาศในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ย่อม
เป็นอุปสรรคต่อการสถาปนาสันติภาพและภราดรภาพในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้ง
ยังอาจเป็นเหตุให้กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและสันติสุขแห่งมวลประชาชาติด้วย^{๔๓}

ภาคีแห่งอนุสัญญาจึงร่วมกันประนามการเลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งเผ่าพันธุ์
และจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงโดยไม่ชักช้าในนโยบายที่จะขจัดการเลือกปฏิบัติ
โดยเหตุแห่งเผ่าพันธุ์ในทุกกรณี ในอนุสัญญาได้ระบุประเภทแห่งสิทธิที่ได้รับการคุ้มครอง
และได้ก่อตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการขจัดการเลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งเผ่าพันธุ์ (Com-
mittee on the Elimination of Racial Discrimination) ^{เพื่อทำหน้าที่}
ทำรายงานและรับผิดชอบต่อสมัชชาใหญ่พร้อมทำคำแนะนำและให้มีการตกลงข้อพิพาทโดย
สันติวิธี Schwelb โศกกล่าวว่าอนุสัญญานี้เป็นการประมวลความคิดเกี่ยวกับความเสมอ
ภาคแห่งเผ่าพันธุ์ในรูปสนธิสัญญาที่กินความกว้างขวางและมีความเคลือบคลุมน้อยที่สุด^{๔๔}

ในกรณีทั่ว ๆ ไป การให้ความคุ้มครองแก่สิทธิมนุษยชนโดยไม่มี การเลือก
ปฏิบัติโดยเหตุแห่งเชื้อชาติ เพศ ผิวพันธุ์ หรือศาสนา คนต่างด้าวยอมได้ประโยชน์จาก
ความคุ้มครองนี้ด้วย นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติยังได้มีความสนใจในการที่จะให้ความ
คุ้มครองแกสิทธิของคนต่างด้าวโดยเฉพาะด้วย และมาตรการในการให้ความคุ้มครองแก
สิทธิของคนต่างด้าวก็ได้อาศัยหลัก "สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐาน" ดังที่ปรากฏใน
ร่างอนุสัญญาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ ซึ่งเสนอต่อคณะกรรมการแห่งองค์การสห
ประชาชาติมีความตอนหนึ่งว่า

๔๓

Ibid , Art. 1,

๔๔

Egon Schwelb, "The International Convention on the Eli-
mination of all Forms of Racial Discrimination, International Compara-
tive Law Quarterly, (15:4:1966), p.996 at 1057.

"... คนต่างดาวได้รับสิทธิและความคุ้มครองตามกฎหมายโดยเท่าเทียมกับคนชาติ แต่สิทธิและความคุ้มครองเหล่านี้ในทุกกรณีจะต้องไม่น้อยกว่า "สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐาน" ที่ได้รับการรับรองและกำหนดไว้ในตราสารระหว่างประเทศในปัจจุบัน ๕๕

ความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิมูลฐานของมนุษย์โดยมีอิทธิพลอย่างกว้างขวาง นอกจากจะเป็นการให้ความคุ้มครองต่อการเลือกปฏิบัติที่แตกต่างกันระหว่างคนต่างเพศ เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ในองค์การระหว่างประเทศระดับสากลแห่งองค์การสหประชาชาติแล้ว ความคิดนี้ยังมีอิทธิพลเหนือองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคอีกหลายองค์การและองค์การที่ได้ให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานที่ใกล้เคียงกับหลักอุดมคติที่สุดได้แก่กลุ่มประเทศสมาชิกแห่งสภาแห่งยุโรป (Members of the Council of Europe) ซึ่งได้รวมกันจัดทำข้อตกลง "อนุสัญญาแห่งยุโรปเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐาน" ๕๖ หรือที่รู้จักกันในนามของอนุสัญญากรุงโรม ซึ่งได้จัดทำขึ้นเมื่อปี ๑๙๕๐ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี ๑๙๕๓ และ ๑๙๖๓ โดยหนังสือต่อท้ายอีก ๔ ฉบับ พร้อมทั้ง ญัตติทางสังคมของยุโรปปี ๑๙๖๑ ๕๗ มาตราการคุ้มครองของสภายุโรปที่ได้รับการสรรเสริญมากที่สุดได้แก่การรับรู้สิทธิของเอกชนที่จะเสนอขอเรียกร้องของตนโดยตรง "คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยุโรป" (Europe Commission on Human Rights) พร้อมทั้งมีศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป (Europe Court on Human Rights) ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานที่ได้รับการรับรองในอนุสัญญาดัง

๕๕ "Revised Draft Convention on State Responsibility," Art.1; Yearbook of International Law Commission, (2:1961), p. 46.

๕๖ "The European Convention for the Protection on Human Rights and Fundamental Freedom" or "Rome Convention".

๕๗ "Europe Social Charter of 1961."

นอกจากสภาแห่งยุโรป ความคิดที่จะให้สิทธิมนุษยชนได้รับการคุ้มครองก็ได้มีอิทธิพลอยู่เหนือความคิดของผู้จัดตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศในทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมประจำภูมิภาคอื่น ๆ เช่น องค์การแห่งรัฐอเมริกัน (Organization of American States) ภูมิภาคแอตแลนติก (North Atlantic Treaty) (๑๙๔๘) และสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์ (Southeast Asia Collective Defense Treaty) ซึ่งได้ให้การยืนยันในหลักประชาธิปไตย เสรีภาพส่วนบุคคลและหลักนิติธรรม^{๕๘} นอกจากนี้ในภูมิภาคแห่งองค์การแอฟริกัน^{๕๙} ก็ได้ระบุวัตถุประสงค์ประการหนึ่งว่า "จะให้การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศด้วยการให้การเคารพต่อกฎบัตรสหประชาชาติ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน"

ในปัจจุบัน แม้ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ ได้รับความเป็นที่น่าพอใจ แต่การที่เกือบทุกประเทศในโลกได้ให้การรับรองและรับรองสิทธิมูลฐานของมนุษย์ไว้ในกฎหมายภายในกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎบัตรสหประชาชาติ ปฏิญญาอนุสัญญา สนธิสัญญาภูมิภาคและเอกสารอื่น ๆ ทำนองเดียวกัน ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะแห่งหลักปรัชญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งได้วิวัฒนาการมาพร้อม ๆ กับอารยธรรมของโลก ได้รับความรับรองอย่างพร้อมเพรียงจากนานาประชาชาติแห่งโลกปัจจุบัน.

^{๕๘} Principle of democracy, individual liberty and the rule of law.

^{๕๙} Charter of the Organization of African Unity, ญู กุลพล พลวัน "สหประชาชาติกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในแอฟริกาใต้" บทบัญญัติ, (๒๕ : ๒ : ๒๕๑๕), หน้า ๓๐๓ - ๓๓๕ , ประกอบ.